

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

MAGYARORSZÁG
2015. ÉVI NEMZETI REFORM PROGRAMJA

2015. április

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	2
Rövidítésjegyzék	3
I. Bevezető	5
II. Középtávú makrogazdasági kitekintés	6
II.1. A makrogazdasági környezet alakulása	6
Főbb makrogazdasági mutatók alakulása (2014-2018).....	7
II.2. A gazdaságpolitikai intézkedések makrogazdasági hatása.....	8
A strukturális intézkedések kumulált makrogazdasági hatásai.....	8
III. A 2014. évi országspecifikus ajánlások végrehajtása	9
III.1. Pénzügyi stabilitás	9
III.2. Pénzügyi szektor.....	10
III.3. Adózás	14
III.4. Foglalkoztatás.....	17
III.5. Üzleti környezet.....	23
III.6. Oktatás	26
III.7. Energia és közlekedés.....	33
IV. Európa 2020 célkitűzések.....	36
IV.1. Foglalkoztatás.....	36
IV.2. Kutatás-fejlesztés előmozdítása.....	39
IV.3. Klíma- és energiapolitika	42
IV.4. Oktatás	44
IV.5. Társadalmi felzárkózás	45
V. További reformintézkedések bemutatása	49
V.1. Egészségügy.....	49
V.2. Szélessávú internet	50
VI. Összhang a 2014-2020-as időszak forrásainak felhasználásával.....	51

Rövidítésjegyzék

ÁFA	Általános forgalmi adó
Áht.	Államháztartási törvény
Ávr.	Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
AVIR	Ágazati Vezetői Információs Alkalmazás
BM	Belügyminisztérium
DNFP	Digitális Nemzeti Fejlesztési Program
DPR	Diploma Pályakövetési Rendszer
EBRD	Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank
EDP	Túlzott Deficit Eljárás
EÉR	Elektronikus Értékesítési Rendszer
EFI	Egészségfejlesztő Iroda
EFOP	Emberi-Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
EHP	Exportélenkítési Hitelprogram
EKÁER	Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer
ESB alapok	Európai Strukturális és Beruházási alapok (ERFA, ESZA, KA, EMVA, ETHA)
ESZA	Európai Szociális Alap
FX	Deviza
GDP	Bruttó Hazai Termék (Gross Domestic Product)
GERD	Bruttó hazai K+F ráfordítás
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GOP	Gazdaságfejlesztési Operatív Program
Gst.	Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény
GYED	Gyermekgondozási díj
GYSEV	Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút
IPR	Integrációs Pedagógiai Rendszer
ISCED	International Standard Classification of Education
KATA	Kisadózó vállalkozások tételes adója
KEHOP	Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program
KEK KH	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala
KIVA	Kisvállalati adó
KKV	Kis- és középvállalkozás
KMR	Közép-magyarországi régió
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
KT	Költségvetési Tanács
KTIA	Kutatási és Technológiai Innovációs Alap
MARK	Magyar Reorganizációs és Követeléskezelő Zrt.
MÁV	Magyar Államvasutak
MEKH	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal
METÁR	Megújuló- és alternatív energiaforrásokból előállított hő- és villamos energia kötelező átvételi rendszer
MFB	Magyar Fejlesztési Bank
MKKR	Magyar Képesítési Keretrendszer

MNB	Magyar Nemzeti Bank
MTA	Magyar Tudományos Akadémia
MTO	Középtávú költségvetési cél
NAP	Nemzeti Agykutató Program
NCST	Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terv
NEET	Nem foglalkoztatott, oktatásban vagy képzésben nem részesülő fiatal
NEHCST III	III. Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv
NET	Nemzeti Eszközkezelő Zrt.
NGA	Újgenerációs Hozzáférsi Hálózatok
NGM	Nemzetgazdasági Minisztérium
NGTT	Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács
NHP	Növekedési Hittel Program
NKFIH	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
NMH	Nemzeti Munkaügyi Hivatal
NPL	nem teljesítő hitelek
NRDIF	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap
OECD	Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet
OKJ	Országos Képzési Jegyzék
PcP	Kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzés
PIAAC	Felnőttek Képesség- és Kompetenciamérése
ROP	Regionális Operatív Program
RSZTOP	Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
S3	Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia
SZIP	Szupergyors Internet Program
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TOP	Területfejlesztési Operatív Program
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program
VKF	Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma
ZFR	Zöldgazdaság Finanszírozási Rendszer

I. BEVEZETŐ

Magyarország és az Európai Unió közös célja, hogy világ legversenyképesebb régiója legyen, ahol a gazdasági növekedés inkluzív, fenntartható és intelligens. Az európai szemeszter a megerősített közös gazdasági kormányzás kulcseleme, célja az Unió erősebb gazdaságpolitikai koordinációja. Az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően valamennyi tagállam április közepén Nemzeti Reform Programot nyújt be, ahol a tagállamok bemutatják az Európai Tanács által részükre megfogalmazott országspecifikus ajánlások nyomán tett lépéseiket, valamint az Európa 2020 Stratégia végrehajtása érdekében megfogalmazott, kiemelt célkitűzések megvalósítását szolgáló intézkedéseiket.

Magyarország elkötelezett a közös célok elérése mellett, mint ahogy ezt a 2010 óta végrehajtott mélyreható reformok tükrözik: többek között a költségvetési tervezés, az adózás, a pénzügyi szabályozás, foglalkoztatás vagy akár a közigazgatás, oktatás és az egészségügy terén. Ezen reformoknak köszönhetően az elmúlt öt évben Magyarország kiemelkedő eredményeket ért el az Európai Unión belül: 2011 óta folyamatosan csökken az államadósság, 2013-14-ben tartós növekedési fordulat következett be, mindeközben - a Kormány egyik legfontosabb szakpolitikai célkitűzésének megfelelően – 2010 óta a foglalkoztatás és az aktivitás is jelentősen bővülni tudott. Az elkövetkező időszak legnagyobb kihívása Magyarország számára a tudásgazdaság erősítése és fejlesztése: ennek megfelelően Magyarország több, nagyhorderejű lépést tett a kutatás-fejlesztés és az oktatás átalakítása érdekében is –amelyek első eredményeit már tükrözik a legfrissebb adatok is.

Magyarország úgy véli, hogy az Európai Unió csak akkor tudja a közös céljait elérni, ha a tagállamok azonosulni tudnak az ajánlásaikkal. Magyarország üdvözli, hogy a 2015. évi Éves Növekedési Jelentés nagyobb hangsúlyt helyez az európai szemeszter áramvonalasítására és a tagállami elköteleződés növelésének céljára. Ennek megfelelően bízunk a szakpolitikai párbeszéd kölcsönös megerősödésében, a sikeres programok teljesítményeinek elismerésében. A 2015. évi Nemzeti Reformprogramban az egyes kiemelt szakpolitikai intézkedések bemutatásakor éppen ezért arra törekedtünk, hogy kellő alaposággal mutassuk be a különböző intézkedések kapcsolódását a fő stratégiai célkitűzésekhez, valamint az eddigiekben elért, illetve az új intézkedésektől elvárt eredményeket.

A Nemzeti Reform Program az eddigieknek megfelelően a Konvergencia Programmal együtt került kialakításra, a kapcsolódó fejezetek kölcsönös kereszthivatkozást tartalmaznak.

A 2015. évi Nemzeti Reform Program intézkedéseinek jelentős hányada önálló stratégia, törvény, amelyeket megelőzött a törvényekben előírt társadalmi konzultáció, továbbá az uniós programokban szereplő intézkedések esetében az EU támogatások felhasználási eljárásrendjének megfelelően mind a tervezés, mind a kiválasztás folyamatában sor kerül társadalmi egyeztetésre.

II. KÖZÉPTÁVÚ MAKROGAZDASÁGI KITEKINTÉS

II.1. A makrogazdasági környezet alakulása

Ebben a fejezetben röviden bemutatásra kerül az a középtávú makrogazdasági kitekintés, amelyre Magyarország Nemzeti Reform Programja épül.

Fontos hangsúlyozni, hogy az európai szemeszter integrált megközelítésének megfelelően Magyarország Nemzeti Reform Programja és konvergencia programja egymással szoros összhangban, egymásra épülve készült, és a két dokumentum egy időben kerül benyújtásra az Európai Bizottság felé. Tekintettel arra, hogy a 2014-2018 közötti időszakra vonatkozó makrogazdasági pálya a konvergencia programban kerül részletes kifejtésre, a következőkben bemutatott középtávú makrogazdasági kitekintés csupán a Konvergencia Programban részletezett makrogazdasági pálya összefoglalására törekszik.

Magyarország kiemelkedő gazdasági teljesítményt mutatott 2014-ben, a növekedés üteme 3,6%-ra gyorsult. Ezzel hazánk az Európai Unióban a második, a visegrádi országok közül pedig az első helyen végzett. A magyar gazdaság 2013-tól kezdve egy egészségesebb és kiegyensúlyozottabb növekedési szerkezet irányába mozdult el. A tényadatok igazolják, hogy mára ez a pozitív trend tartóssá és hosszú távon is fenntarthatóvá vált. Fontos hangsúlyozni, hogy a jóval 3% feletti növekedés úgy valósult meg, hogy közben az egyensúlyi mutatók is kedvezően alakultak, vagyis a növekedés nem eladósodásból származott. A fizetési mérleg masszív többletet ért el tavaly, az államháztartás hiánya pedig lényegesen 3% alatt maradt. Továbbá, az ország külső sérülékenységét csökkentette a háztartások devizaalapú hiteleinek rendezése, illetve az a tény, hogy a magyar gazdaság finanszírozása egyre nagyobb mértékben hazai forrásokból történik. Az egyensúlyi helyzet javulásával párhuzamosan a növekedés több lábra állt. Míg 2013-ig a magyar GDP változásához a felhasználási oldalon jellemzően az export járult hozzá a legnagyobb mértékben, addig mostanra a beruházások és a fogyasztás szerepe is meghatározóvá vált. A beruházási dinamika erősödését többek között az EU-s transzferek, a kkv szektort támogató finanszírozási programok, illetve az alacsony hozamkörnyezet, míg a fogyasztás bővülését az árak csökkenésének, valamint a kedvező munkaerő-piaci folyamatoknak köszönhetően emelkedő reáljövedelmek segítették.

A 2014. őszi prognózishoz (2,5%) képest idén lényegesen gyorsabb ütemben, 3,1%-kal bővíthet a magyar gazdaság teljesítménye. Az előrejelzés felülvizsgálatának hátterében elsősorban a vártnál lényegesen kedvezőbb tavalyi tényadatok, és ezzel összefüggésben a magas áthúzó hatása áll. A prognózis készítése során mind a pozitív hatások, mind a negatív kockázatok mérlegelésre kerültek, összességében az előbbiek vannak túlsúlyban. A háztartások fogyasztásának további bővülését támogatják az alacsony olajárak, illetve a visszafogott inflációs környezet, a kedvező munkaerő-piaci trendek, valamint a devizahitelek rendezése. A tavalyi rekord szintű teljesítmény után idén a beruházások tovább bővíthetnek, amihez az EU-s források fokozott lehívása mellett a kkv szektort támogató hitelprogramok, valamint a kedvező hozamkörnyezet is hozzájárulnak. Az exportkilátásokat pedig az EKB mennyiségi lazítása javíthatja. A kormányzati fogyasztás dinamikája ugyanakkor mérsékelt maradhat, összhangban a feszes költségvetési gazdálkodással. Kockázatként azonosítható a

geopolitikai feszültségek esetleges eszkalálódása és az euróövezet adósságválságának kiújulása. 2016-ban a növekedés várt lassulása mögött az EU-transzferek természetes ciklikussága húzódik meg. Ennek háttérében az áll, hogy míg idén az előző, 2007-2013-as, illetve az új, 2014-től induló programozási időszak forrásai egyaránt felhasználhatók, addig jövőre már csak az új ciklus támogatásai hívhatók le. Emiatt a beruházások volumene 2016-ban elmaradhat a 2015-ös szinttől. Ennek ellenére a korábbi várakozásokhoz képest magasabb növekedési ütem prognosztizálható. A kilátások érdemi javulása, valamint az adócsökkentések és adókedvezmények (elsősorban szja, bankadó, sertés tőkehús áfa-kulcsának csökkentése és a családi adókedvezmények növelése) magasabb jövedelempozíciót eredményeznek a háztartások és a vállalatok esetében, így a belső kereslet további élénkülésének irányába hatnak. Az egyszeri hatás kifutásával (ami az EU-s transferek ciklikusságából adódik), 2017-től kezdve a GDP növekedési üteme visszatér a 3% körüli szintre.

Főbb makrogazdasági mutatók alakulása (2014-2018)

	2014	2015	2016	2017	2018
<i>százalék, volumenváltozás az előző évhez viszonyítva</i>					
Bruttó hazai termék	3,6	3,1	2,5	3,1	2,9
Háztartások fogyasztási kiadásai	1,7	2,9	3,6	2,7	2,5
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	11,7	5,8	-0,9	6,4	5,1
Export	8,7	7,5	7,4	7,1	7,0
Import	10,0	7,7	7,1	7,5	7,1
<i>százalék, éves átlag</i>					
Munkanélküliségi ráta (15-74)	7,7	6,9	6,1	5,8	5,5
Foglalkoztatási ráta (15-74)	54,1	55,6	57,1	58,4	59,7
<i>százalék, a bruttó hazai termék arányában</i>					
Külső finanszírozási képesség	8,3	9,3	7,9	8,5	8,9
<i>százalék, éves átlag</i>					
Fogyasztóiár-index	-0,2	0,0	1,6	2,5	3,0

II.2. A gazdaságpolitikai intézkedések makrogazdasági hatása

A Kormány által meghozott legfontosabb gazdaságpolitikai intézkedések makrogazdasági hatásainak számszerűsítését részletesebben a Konvergencia Program tartalmazza.

A kormányzati intézkedések többsége megemeli a lakosság rendelkezésre álló, illetve elkölthető jövedelmét, ami a fogyasztási kiadások további erősödését fokozza. Ebbe a csoportba sorolható az életpálya modellek bevezetése, a hozzáadott érték típusú adók (sertés tőkehús áfa, illetékek), illetve a személyi jövedelemadó csökkentése, valamint a családi adókedvezmény növelése. A bankadó mérséklése a pénzügyi szektor profitabilitását javítja, egyúttal élénkíti a hitelezési hajlandóságot, illetve a hitelkínálatot az ágazat többletterheinek csökkenése révén. Ezen túlmenően, az intézkedés a beruházási dinamika gyorsulásán keresztül a tényleges és a potenciális növekedést egyaránt támogatja. A belföldi felhasználás összesített pozitív hatását enyhén tompítja ugyanakkor annak magas importtartalma. Összességében azonban elmondható, hogy a kormányzati lépések serkentik a magyar gazdaság növekedését és ezzel párhuzamosan a munkakeresletet is fokozzák.

A strukturális intézkedések kumulált makrogazdasági hatásai

	2015	2016	2017	2018
(%-os eltérések szintben az alappályától)				
GDP	0.28	0.87	1.19	1.41
Háztartások fogyasztási kiadása	0.40	1.75	2.19	2.52
Beruházások	0.00	0.71	1.09	1.18
Export	0.00	0.00	-0.01	-0.01
Import	0.23	0.69	0.90	1.06
Infláció	-0.01	0.15	0.19	0.21
Versenyszféra foglalkoztatás	-0.04	0.39	0.46	0.51
Versenyszféra bruttó átlagkereset	-0.02	0.24	0.33	0.38
Államháztartási hiány a GDP %-ában*	-0.21	-0.87	-1.13	-1.29

*Százalékpontos változás

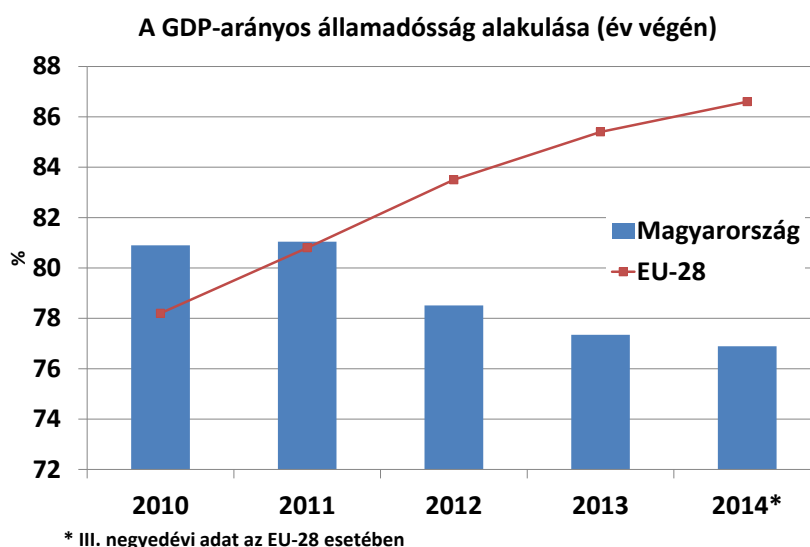
III. A 2014. ÉVI ORSZÁGSPECIFIKUS AJÁNLÁSOK VÉGREHAJTÁSA

III.1. Pénzügyi stabilitás

„A Stabilitási és Növekedési Paktum előírásaihoz, konkrétan az adósságcsökkentési szabályhoz képest – a Bizottság 2014. évi tavaszi előrejelzése alapján – mutatkozó eltérésre tekintettel erősítse meg a 2014-es évre vonatkozó költségvetési intézkedéseket. A középtávú költségvetési cél elérésének biztosítása érdekében 2015-ben és azt követően jelentősen erősítse meg a költségvetési stratégiát, továbbá az államadósság-ráta tartósan csökkenő pályán tartása érdekében gondoskodjon az adósságcsökkentési szabály betartásáról. A számszerűsített költségvetési szabályoknak való megfelelés szisztematikus utólagos ellenőrzésén és korrekciós mechanizmusok alkalmazásán keresztül biztosítsa a középtávú költségvetési keret kötelező jellegét. Javítsa az államháztartás átláthatóságát, aminek érdekében többek között rendszeres makrogazdasági költségvetési előrejelzések és a jelentősebb gazdaságpolitikai javaslatokhoz készített költségvetési hatásvizsgálatok készítésének előírásával szélesítse ki a Költségvetési Tanács törvényi feladatkörét.”

Az elmúlt években a Kormány fegyelmezett gazdálkodást folytatott: az államháztartás EDP szerinti hiánya 2014-ben a GDP 2,6%-át tette ki, így már harmadik egymást követő évben volt jóval a 3%-os maastrichti hiányküszöb alatt. A 2015-ös költségvetési törvény szerint 2,4%-os államháztartási hiány várható idén.

Az alacsony hiánynak is köszönhetően az EDP-jelentésben szereplő GDP-arányos államadósság-ráta 2011 óta csökkenő pályán van (2011: 81%, 2012: 78,5%, 2013: 77,3%, 2014: 76,9%). A csökkenő GDP-arányos államadósság csökkenő kamatterhekhez, így alacsonyabb GDP-arányos hiány kialakulásához járul hozzá.

Forrás: KSH, Eurostat

Az Európai Bizottság 2014. évi tavaszi előrejelzése alapján megfogalmazott országspecifikus ajánlásnak megfelelően a Kormány 2014 júliusában 110 milliárd forint zárolást rendelt el a központi költségvetésben a hiánycél tartása érdekében. A 2014. évi – a kormányzati és

európai bizottsági várakozásoknál gyorsabb – gazdasági növekedésre tekintettel a Kormány a zárolásokból novemberben és decemberben összesen 60 milliárd forintot feloldott. **(1)**

A tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről szóló 2011/85/EU tanácsi irányelv (Irányelv) 2013 decemberében átültetésre került az Áht.¹ és az Ávr.² módosításával, a módosító rendelkezések 2013. december végén hatályba is léptek. Az Irányelv előírásainak megfelelően új számszerű költségvetési szabályok kerültek bevezetésre, amelyek a kormányzati szektor egyenlegére vonatkozó szabályokon keresztül teljesítik az Alaptörvényből és az uniós rendelkezésekből következő komplex követelményeket. A szabály előírja, hogy a kormányzati szektor egyenlegének összhangban kell lennie a strukturális egyenlegre középtávú költségvetési célként meghatározott célértékkel. Az Irányelv Középtávú Költségvetési Keretek című V. fejezete előírja a középtávú költségvetési keret kötelező jellegét is. **(2)**

Az Irányelv előírja, hogy a tagállamok költségvetési tervezése a legfrissebb információkat felhasználó, reális makrogazdasági és költségvetési előrejelzéseken kell, hogy alapuljon. Ennek megfelelően az államháztartásért felelős miniszter az előrejelzést az azt alátámasztó módszerekkel, feltevésekkel és vonatkozó paraméterekkel együtt április 30-áig, illetve a központi költségvetésről szóló törvényjavaslat Országgyűlésnek történő benyújtásáig készíti el és teszi közzé az általa vezetett minisztérium honlapján.

Magyarország Alaptörvényének 44. cikke rendelkezik a Költségvetési Tanácsról (KT), a részletszabályokat a Gst. IV. Fejezete tartalmazza, amely kiemelkedő hatáskörrel, vétójoggal ruházza fel a költségvetéssel kapcsolatban. A Gst. rendelkezéseinek megfelelően a KT véleményt nyilváníthat a központi költségvetés tervezésével, végrehajtásával, a közpénzek egyéb módon történő felhasználásával kapcsolatos bármely kérdésről (Gst. 23. § 1. e), így a rendszeres makrogazdasági költségvetési előrejelzéseket és a jelentősebb gazdaságpolitikai javaslatokhoz készített költségvetési hatásvizsgálatokat elvégezheti hatásköre jogszabályi módosítása, bővítése nélkül is. Ennek megfelelően a 2015-ös költségvetés tervezete kapcsán is tett olyan javaslatokat a Tanács, amelyeknek megfelelően a Kormány módosította a törvénytervezetet. A KT megbízásából független kutatóintézetek rendszeresen készítenek elemzéseket és makrogazdasági költségvetési előrejelzéseket, illetve az Állami Számvevőszék is támogatja elemző tevékenységével a KT munkáját a költségvetési törvénytervezetek vizsgálata és véleményezése kapcsán. **(3)**

Az ajánlás végrehajtását támogató intézkedéseket az 1.sz. mellékletben található táblázat mutatja be részletesebben.

III.2. Pénzügyi szektor

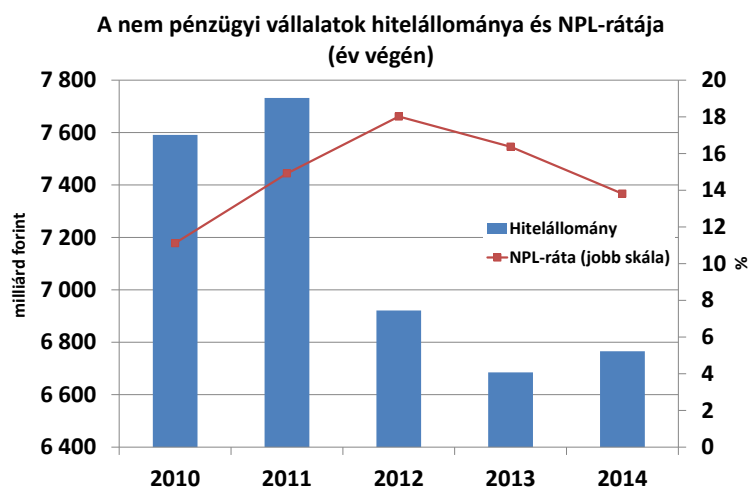
„Többek között a pénzügyi intézményekre kivetett adóterhek struktúrájának átalakításával és ezen adóterhek csökkentésével segítse elő a gazdaság rendes hitelezésének helyreállítását. A megtakarítások banki ágazattól való elterelésének elkerülése és az elektronikus fizetési eszközök használatának ösztönzése végett igazítsa ki a pénzügyi tranzakciós illetékre vonatkozó szabályozást. Vizsgálja meg és szüntesse meg a portfóliótisztítás akadályait, többek között szigorítsa meg az átstrukturált hitelekre vonatkozó tartalékképzési

¹ 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról

² 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról

szabályokat, szüntesse meg a hitelbiztosítékok tekintetében alkalmazott végrehajtás akadályait, valamint fokozza a fizetésképtelenségi eljárások sebességét és eredményességét. Ezzel összefüggésben folytasson szoros egyeztetéseket az érdekelt felekkel az új szakpolitikai kezdeményezésekről és biztosítsa, hogy ezek megfelelően célzottak legyenek és ne növeljék az erkölcsi kockázatot a hitelfelvevők tekintetében. Erősítse tovább a pénzügyi szabályozást és felügyeletet.”

A Magyar Nemzeti Bank által 2013 júniusában elindított **Növekedési Hitelprogram (NHP)** célja a mikro-, kis- és középvállalkozások (kkv) hitelhez jutásának megkönnyítése, a kkv-k banki hitelezésének élénkítése. Az NHP keretében 2015. január végéig 19 400 kkv jutott növekedési hitelhez összesen 1300 milliárd Ft értékben, ami a teljes vállalati hitelállomány közel ötödét, a kkv-k hitelállományának pedig több mint negyedét teszi ki. Az NHP meghatározó szerepet játszott abban, hogy a vállalati és ezen belül a kis- és középvállalati hitelezés évek óta tartó nagymértékű visszaesése 2013-ban megállt. Bár tartós hitelezési fordulat még nem következett be, az MNB adatai szerint 2014 negyedik negyedévének végén mind a harmadik negyedévhez mérten, mind pedig 2013 végéhez képest nőtt a nem pénzügyi vállalatok hitelintézetektől származó hiteleinek állománya. A növekedés teljes egészében a forintalapú hiteleknek volt köszönhető.

Forrás: MNB

A Magyar Nemzeti Bank a 2015. március 16-án elindult **NHP+ konstrukcióval** az NHP-ből eddig kiszorult kkv-k hitelhez jutási lehetőségeit javítja, tekintettel arra, hogy a bankok kockázatvállalási magatartása nem változott, az NHP-n kívüli hitelezést túlzott óvatosság jellemzi. Az NHP-n kívüli hitelállomány az elmúlt évekhez hasonlóan továbbra is csökken, annak ellenére, hogy az MNB jelentősen csökkentette az alapkamatot. A változatlan feltételekkel folytatódó NHP idei évre fennmaradó közel 500 milliárd forintos keretösszegén felül a Monetáris Tanács további 500 milliárd forintot különített el az új NHP+ konstrukcióra. Az új konstrukció keretében az MNB a likviditásnyújtáshoz kapcsolódóan korlátozott ideig, korlátozott mértékben és összegben kkv-hitelkockázatot vállal át a hitelintézetektől: az 5 éven belül nem teljesítővé váló ügyletek vonatkozásában megtéríti az elszendvedett hitelezési veszteség felét, amely összesen a teljes NHP+ hitelportfólió maximum 2,5%-át teheti ki. A monetáris politikai eszköztár részeként az NHP és az azzal párhuzamosan futó NHP+

segítségével a teljes kkv-hitelpiac működése helyreállhat, a monetáris transzmisszió hatékonysága nagymértékben javulhat.

A kis- és középvállalkozások finanszírozásában kiemelt szerepet tölt be az állami tulajdonú **MFB Magyar Fejlesztési Bank** Zrt. Az MFB 2014-ben összesen 172 milliárd forint hitelt folyósított. A hitelprogramok közül a magyar gazdaság versenyképességének fejlődését, az infrastruktúra- és technológiafejlesztések támogatását szolgáló MFB Vállalkozásfinanszírozási Program volt az egyik legnépszerűbb. A hitelprogramok keretében jóváhagyott hitelek döntő hányada kereskedelmi bankok közvetítésével folyósított refinanszírozási hitel, amelyek elérhetőek a piac valamennyi résztvevője számára. 2014 végén az MFB összes hitelállománya 605 milliárd forintot tett ki, ezen belül a hitelprogramokra kihelyezett hitelek állománya 158 milliárd forint, míg az ügyfelek részére közvetlenül nyújtott hiteleké 447 milliárd forint volt. A 2014–2020-as európai uniós programozási időszakra a Kormány az MFB-t jelölte ki mintegy 700 milliárd forint összegű visszatérítendő európai uniós forrás (pénzügyi eszköz) kezelésére, elosztására, ezzel elősegítve a piaci forrásokból nem vagy nem megfelelő mértékben finanszírozott vállalati szektor, leginkább kkv-k finanszírozáshoz jutását, növekedési céljaik elérését.

A kis- és középvállalatok hitelhez jutásának megkönnyítésében jelentős szerepet játszik az exportfinanszírozási lehetőségek kibővítésén keresztül az állami tulajdonú **Eximbank Exportélnékhítési Hitelprogramja** (EHP) is. Az EHP keretein belül főként kereskedelmi bankokon keresztül hitelez az Eximbank. A program célja alacsony költségű devizahitel-forrás nyújtása a magyar exportőrök számára. Az Exportélnékhítési Hitelprogram hiteleit igénybe vevők száma a 2013 végi 309-ről 2014 végére 487-re nőtt, az érintett hitelállomány pedig 198 milliárdról 366 milliárd forintra nőtt. A tervek szerint az EHP hitelállománya 2015 végén meg fogja haladni az 500 milliárd forintot. Az Eximbank teljes hitelállománya a 2013 végi 308 milliárd forintról 2014 végére 510 milliárd forintra, a hitelt igénybe vevők száma pedig 375-ről 505-re nőtt. A tervek szerint a teljes hitelállomány 2015 végén meghaladhatja a 750 milliárd forintot.

A stabil költségvetés eredményeként megszüntetett túlzottdeficit-eljárásnak és más intézkedéseknek – mint a fair bank törvény és a devizahitelek forintosítása – valamint az európai mértékkel mérve rendkívül kedvező gazdasági növekedésünknek köszönhetően lehetőség nyílik a **bankadó csökkentésére**. A Kormány-EBRD megállapodás értelmében a pénzügyi szervezetek különadójának a hitelintézeteket érintő mértéke a jelenlegi 0,53%-ról 2016-ban 0,31%-ra csökken, az adó alapja pedig a 2014. évi mérlegfőösszegre módosul. 2017-től a kulcs tovább csökken, 0,21%-ra. Az intézkedés hatására 2016-ban várhatóan mintegy 60 milliárd forinttal, 2017-ben további 22 milliárd forinttal csökken a szektor adóterhelése. 2019-től pedig folytatódik az adókulcsnak a főbb európai benchmarkokhoz történő tovább közelítése. A bankadó csökkentéséről szóló törvénymódosítás tervezetét a Kormány 2015. június végéig benyújtja az Országgyűlésnek. A bankadó csökkentése érdemben segíti a bankrendszer jövedelmezőségének biztosítását. Ennek következtében javulhat a bankok tőkehelyzete, ami a kínálati oldalon lökést adhat a hitelezésnek, a hitelezés újbóli felfutásához azonban szükség lesz egy egészséges hitelkeresletre is. Az intézkedés hozzájárul a stabil üzleti környezet megteremtéséhez is. **(4)**

A **bankkártyás tranzakciók** illetéke a 2014 novemberében elfogadott törvénymódosítás értelmében 2015. január 1-jével oly módon változott, hogy az ugyanazon kártyához tartozó

éves kártyaműveletek után csupán egyszeri illetéket kell fizetni. Az illeték mértéke differenciált lett: a modern, érintés nélküli fizetési kártya (pl. Paypass) díjtétele alacsonyabb (500 forint), mint a hagyományos kártyáké (800 forint). A törvénymódosítás révén a bankkártyás fizetés költsége jelentősen csökkent, ami az elektronikus fizetések szignifikáns növekedéséhez járulhat hozzá. **(5)**

A bankszektorban a jövedelmezőség tartós javulásához további jelentős átalakulásra van szükség egyes szereplők tekintetében (pl. költségcsökkentés, **portfólió tisztítás**), a korábbi, elsősorban devizahiteleken és ingatlanokhoz kapcsolódó projekthiteleken elszenvedett veszteségek miatt. A gyors és hatékony banki portfólió tisztításnak ugyanakkor számos akadálya van. A legfőbb akadályok – különösen a kereskedelmiingatlan-szegmensben – a visszafogott kereslet, a túlkínálat és a nehéz helyzetben lévő adósságkezelési piac. Az MNB együttműködik az EBRD-vel a lehetséges megoldási javaslatok kidolgozásában.

A **lakossági nem teljesítő hitelek (NPL) állománya** esetében a hitelekkel kapcsolatos jelenleg zajló **elszámolás és a devizahitelek forintosítása** által javulhat a portfólió minősége, mivel csökken a lakosság hitelállománya, illetve a fizetendő kamat mértéke, valamint megszűnik az árfolyamkockázat. Emellett a **Nemzeti Eszközkezelő (NET) Zrt.** tevékenysége is hozzájárul a nem teljesítő hitelek állományának csökkenéséhez (az NPL-ráta 2014 végén 18,9% volt az összes lakossági hitelt tekintve). A NET 2014. december 31-ig összesen 24 263 ingatlan felajánlást fogadott be, az ingatlanok közül 13 927-et már meg is vásárolt. 2014-ben gyorsuló ütemben folytatódtak az ingatlanvásárlások: 2012-ben még 600, 2013-ban 4208, 2014-ben pedig már 9119 lakóingatlant vásárolt meg a NET. Az eszközkezelő havonta ezer ügyet dolgoz fel, így 2015 végéig várhatóan teljesül a program 25 ezer ingatlan megvásárlására vonatkozó célkitűzése. **(6)**

2014 novemberében megalakult a MARK Magyar Reorganizációs és Követeléskezelő (MARK) Zrt., amelyet a Magyar Nemzeti Bank azzal az elsődleges céllal alapított, hogy felgyorsítsa a magyar bankrendszer rossz minőségű kereskedelmi ingatlanhiteleinek leépítését, ezáltal jelentősen csökkentve a **vállalati NPL-rátát**, amely 2014 végén 13,8% volt. **(7)**

2015. január 1-jén elindult a **felszámolási eljárásban** az adós társaság vagyonelemeinek interneten, elektronikus úton történő értékesítésére szolgáló **Elektronikus Értékesítési Rendszer (EÉR)**. Az EÉR rutinszerű használata adminisztratív könnyítést jelent, megkönnyíti az értékesítésre meghirdetett vagyonelemek áttekintését, az árak összehasonlítását. A felszámolási eljárások során olyan vagyontárgyak (komplett termelőegységek, ingatlanok stb.) kerülnek kedvező áron értékesítésre, amelyek termelő vagy szolgáltató vállalkozások számára előnyös beszerzési lehetőséget jelentenek, ami közvetve vállalkozásélénkítő, vállalkozásokat támogató, befektetés-ösztönző, munkahelymegtartó hatással jár. A pályázat/licitálás anonimitása várhatóan az egyes vagyontárgyak vételárának növekedését, a **hitelezői követelések nagyobb arányú megtérülését** eredményezheti. **(8)**

A bankszanálásról szóló európai uniós irányelv (BRRD) átültetésre került 2014 nyarán, a nemzeti bankszanálási keretrendszer részletszabályait tartalmazó **bankszanálási törvény** 2014. szeptember 16-án hatályba lépett, aminek révén erősödött a magyar pénzügyi szektor ellenálló képessége. A betétbiztosítási rendszerekről szóló, 2014 áprilisában elfogadott új uniós irányelv átültetéseként 2014 decemberében az Országgyűlés elfogadta az új **betétbiztosítási szabályokat** tartalmazó törvényjavaslat-csomagot. A

törvénymódosításoknak megfelelően 2015. január 1-jétől, ha egy hitelintézet fizetéképtelenné válik, akkor a betétesek az eddiginél rövidebb idő alatt juthatnak a betéteikhez. A módosítások eredményeképpen Magyarország is része lett az egységesülő európai betétvédelmi rendszernek. **(9)**

Az ajánlás végrehajtását támogató intézkedéseket az 1. sz. mellékletben található táblázat mutatja be részletesebben.

III.3. Adózás

„Hozza létre a társasági adó stabil, kiegyensúlyozottabb és egységesebb rendszerét, aminek érdekében többek között vezesse ki a torzító hatású ágazati különadókat. Csökkentse az alacsony jövedelmű munkavállalók adóterhét, mindenekelőtt javítsa a környezetvédelmi adók hatékonyságát. Különösen az áfacsalások visszaszorítása érdekében erősítse meg az adószabályoknak való megfelelés javítására irányuló intézkedéseket és összességében csökkentse a megfelelés költségeit.”

Magyarország fontosnak tartja az adózás területén a nemzeti hatáskör megtartását, ennek megfelelően üdvözi az Európai Unió Tanácsának erre vonatkozó korábbi állásfoglalását. Ugyanakkor – ahogy azt Magyarország a 2013. évi, illetve a 2014. évi országspecifikus ajánlások elfogadásával egyidőben tett nyilatkozatában is deklarálta – elutasítja a Bizottság adózásra vonatkozó olyan konkrét javaslatait, amelyek a meglévő adók csökkentésére, kivezetésére vagy növelésére vonatkoznak.

Magyarországnak az elmúlt években az adórendszer reformjával, átalakításával kapcsolatos fontos célkitűzése **az élőmunka terheinek csökkentése és a fogyasztási-forgalmi adók szerepének növelése** volt, melyek sokkal inkább ösztönzik a foglalkoztatást és a gazdasági növekedést. Emellett még inkább előtérbe kerültek a környezetvédelmi és egészségügyi szempontok. 2014-ben már nem történt jelentősebb változás az adórendszerben, azonban a Kormány fontos intézkedéseket hozott az **adószabályoknak való megfelelés javítása**, az **áfacsalások csökkentése**, azaz a **feketegazdaság elleni küzdelem** jegyében.

Magyarországon többféle adózási forma létezik a társasági adózás terén annak érdekében, hogy a különböző vállalkozások a saját működésüknek, tevékenységüknek leginkább megfelelő, legegyszerűbb formát választhassák. Ennek megfelelően a **KATA**, illetve a **KIVA** a kkv-k számára kínál egyszerűsített adózási lehetőséget, mely adónemeket 2014 végéig összesen mintegy 105 ezer vállalkozás választotta.

A Kormány 2010-ben közvetlen szektorspecifikus adók bevezetésére kényszerült a válság hatásainak enyhítése céljából, melyek nagy része az utóbbi években kivezetésre került. Helyüket olyan **új típusú forgalmi-fogyasztási típusú adók** vették át, mint a biztosítási adó, a pénzügyi tranzakciós illeték, illetve a távközlési adó, melyek kevésbé gyakorolnak negatív hatást a beruházásokra és a gazdasági növekedésre, mivel nem a vállalkozások nyereségét, hanem az általuk értékesített szolgáltatásokat terhelik, valamint kivetésük széles adóalapot céloz alacsony adókulcs használatával. A közvetlen szektorspecifikus adókból származó bevétel hányada 2014-ben a GDP 0,6%-ára csökkent.

A pénzügyi szervezetek különadójának jelenleg tervezett csökkentésével és a tranzakciós illetékekkel kapcsolatos intézkedésekről lásd a III.2. Pénzügyi szektor fejezetet.

A Kormány egyik legfontosabb átfogó programja, a **Munkahelyvédelmi Akció (10)** célja a foglalkoztatás bővítése azon csoportoknál, amelyek aktivitási rátája a leginkább elmarad az EU más tagállamaitól, azaz célzottan a munkaerő-piaci szempontból leghátrányosabb helyzetű munkavállalókat támogatja munkáltatói oldalról. 2015-től a részmunkaidőben dolgozó kisgyermekes munkavállalók is teljes egészében igénybe vehetik a munkáltatói szociális hozzájárulási adó- és szakképzési hozzájárulás kedvezményt. A Kormány 2015. július 1-jétől a **mezőgazdaságban foglalkoztatott 25-55 év közötti munkavállalókra is kiterjeszti az adókedvezményeket**, amely további 30-35 ezer embert érinthet, elősegíti egyúttal a mezőgazdaság kifehérítését. 2013 és 2014 során a kedvezmények igénybe vétele folyamatosan emelkedett. A Munkahelyvédelmi Akció az általános munkaerő-piaci adókedvezmények bevezetésével összehasonlítva az effektív munkaerő kínálat, valamint a GDP növelésének jóval költséghatékonyabb eszköze. Ennek egyik oka, hogy kifejezetten azokat a csoportokat célozza, amelyek foglalkoztatása az empirikus kutatások szerint is érzékenyebben reagál az adóösztönzőkre. Másrészt az egyéni jellemzők figyelembe vétele úgy teszi lehetővé a foglalkoztatást ösztönző kedvezmények hatékony célzását, hogy azokat magasabb jövedelem mellett sem szükséges kivezetni, így a kedvezmény a célcsoportokba tartozók körében sem ösztönöz a jövedelmek eltitkolására és nem bünteti a többletmunkát. 2014 év végén több mint 800 ezer ember versenyszférabeli elhelyezkedéséhez és munkahely megtartásához járult hozzá a program.³ 222 ezer fő esetében a 2-3 évig tartó kedvezmények idén lejárnak. A továbbfoglalkoztatás költsége esetükben ugyan emelkedik, azonban a munkahelyen megszerzett többletgyakorlatból fakadóan a munkavállaló termelékenységé általában véve nő. A kedvezményekkel érintett egyes csoportok foglalkoztatása az elmúlt években jelentős növekedést mutatott:

Időszak	25 éven alattiak		55 éven feletti		Szülőképes nők (25-44 éves korosztály)		Szakképzett-séget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások
	Foglalkoztatottak száma (ezer fő)	Foglalkoztatási ráta (%)	Foglalkoztatottak száma (ezer fő)	Foglalkoztatási ráta (%)	Foglalkoztatottak száma (ezer fő)	Foglalkoztatási ráta (%)	Foglalkoztatottak száma (ezer fő)
2012 Q4	231,9	20	550,7	23,3	953,3	67	369,4
2013 Q4	243,6	21,4	588,7	24,7	963,8	68,5	413,9
2014 Q4	273,4	24,6	627,9	26,5	981,4	70,5	438,7

Forrás: KSH

A személyi jövedelemadót érintő pozitív változás 2014-ben a családi adókedvezmény kiterjesztése, azaz a **családi járulékkedvezmény bevezetése** volt, melynek köszönhetően a magánszemélyek a kedvezményt már nemcsak az adóból, hanem a járulékokból is érvényesíthetik. Ez a módosítás 260-270 ezer főt érintett. 2015-től további kedvezményként **bővül a családi kedvezmény jogosultjainak köre (11/a)**, ezáltal a nevelőszülő, illetve a gyám is jogosulttá válik a kedvezményekre. A tervek szerint 2016-tól a kétgyermekes szülőnek juttatható családi kedvezmény támogatásának mértéke négy év alatt megduplázódik, ami

³ 300 ezer nyugdíj előtt álló, 280 ezer szakképzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztatott, 151 ezer 25 év alatti fiatal, 31 ezer tartósan állást kereső személy és 40 ezer kismama.

mintegy 300 ezer családot érint majd, így a teljes hatás érvényesülésével évi mintegy 60 milliárd forinttal nő majd a gyermekes családok számára juttatott támogatás összege. A családi kedvezmény mellett, azt érvényesítés tekintetében megelőzve, 2015-től az újonnan házasságot kötők⁴ két éven keresztül igénybe vehetik az **első házások kedvezményét (11/b)**, ami az összevont adóalap csökkentésének lehetőségét jelenti (mértékét tekintve fele az egy gyerek után járó családi kedvezménynek). Ezen túlmenően 2016-ban a **személyi jövedelemadó 1 százalékpontos csökkentése (12)** (16%-ról 15%-ra) a nettó bérek dinamikusabb emelkedése mellett a bruttó bérek visszafogottabb növekedését eredményezi. Az elkövetkező években a Kormány kiemelt célja szja kulcs további csökkentése, az egyszámjegyű szja kulcs megvalósítása. További cél az egykulcsos társasági adó megteremtése.

A környezetvédelmi adók hatékonyságának javítása érdekében a Kormány döntése alapján 2015-től **bővült a környezetvédelmi és népegészségügyi jellegű adók hatálya alá bevont termékek köre (13)**. Ennek keretében további környezetkárosító hatással bíró termékekre is kiterjed a **környezetvédelmi termékadjó**⁵, valamint egyes alkoholdermékek is a **népegészségügyi termékadó** hatálya alá kerültek.

A Kormány az áfa-fegyelem növelése, az áfacsalások visszaszorítása érdekében jelentős **áfafelhárító intézkedéseket vezetett be**. 2013-2014-ben kiépült az online pénztárgépek rendszere. Ennek eredményeképpen 2014 végére mintegy 184 ezer online pénztárgép üzemelt. A feketegazdaságban érintett kiskereskedelmi szektorokból⁶ származó áfa bevétel 2014-ben előző évhez képest 21,9%-os növekedést mutatott a teljes kereskedelmi szektorból származó áfa bevétel 13,7%-os bővülésével szemben. 2015-től **a szolgáltató szektor döntő részére is kiterjed az online pénztárgépek használata (14/a)** (pl. vendéglátó és egyéb kisipari szolgáltató szektorok⁷). Előzetes becslések szerint a 2014 végi áfa bevétel ESA szemléletben 11,8%-kal (318 milliárd forinttal) lett magasabb a megelőző évihez képest.

A másik legfontosabb lépés az ÁFA-csalás visszaszorítása érdekében az **Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer (EKÁER) felállítása (14/b)**, amelynek célja az áruk valós útjának nyomon követése, valamint az, hogy Magyarországon ne lehessen forgalomba hozni olyan árut, amely előzetesen nem volt az adóhatósághoz bejelentve. Ez egy olyan komplex kiválasztási és ellenőrzési rendszer, amelyben a szállításhoz kapcsolódó adatokat⁸ egy központi elektronikus rendszerben még aállítás megkezdése előtt rögzíteni kell, így az utaztatással elkövetett áfacsalások a rendszer bevezetését követően lényegében ellehetetlenednek. A 2015-től bevezetett EKÁER próbaüzeme 2015. március 1-jéig tartott. A Kormány a tapasztalatok alapján, valamint társadalmi egyeztetések eredményeképpen kidolgozta a rendszer működésének részletes szabályait⁹. A módosítások az egyszerűsítés és

---

⁴ Legalább az egyik fél első házasságát köti.

⁵ Díjkötelessé vált például az irodai papír, az egyéb műanyag termékek, mint a művirág, az egyéb vegyipari termékek, mint a szappanok, az egyéb felületaktív anyagok és a mosószer, valamint bővült az elektromos, elektronikai berendezések köre többek között a napelemekkel (Az elektromos és elektronikai berendezések hulladékairól szóló, 2012. július 4-i 2012/19/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv okán).

⁶ Pl. az élelmiszer- és a ruhaboltok, vagy a használt cikkekkel kereskedők.

⁷ Pl. fodrászati, szépségápolási, sportlétesítmény működtetési, éttermi, stb. szolgáltatások

⁸ Áru megnevezése, mennyisége, feladó/átvevő, szállító jármű rendszáma, stb.

⁹ 5/2015. (II.27.) NGM rendelet

az adminisztratív kötelezettségek csökkentésének irányába hatnak.¹⁰ 2015. március elejéig az EKÁER felületen közel 37 ezer adózó, valamint közel 4900 fuvarozó regisztrált.

2015 elejétől a **köztes terméknek minősülő, egyéb nagy testű élőállatok** (szarvasmarha, juh, kecske) és **vágott testek értékesítésére alkalmazandó ÁFA kulcs 27%-ról 5%-ra csökkent (14/c)**, illetve bővült a **fordított áfa alá eső ügyletek (14/d)**, valamint a **belföldi áfa összesítő nyilatkozat köre (14/e)** az áfacsalások visszaszorítása érdekében. 2016-tól a **sertés tőkehúsok áfája 5%-ra csökken (14/f)**.

Az adminisztrációs terhek mérséklése jegyében **2016-tól csökken a különböző állami közszolgáltatások díja és illetéke, illetve egyes tételek megszüntetésre kerülnek**. Egy új adózás rendjéről szóló törvény bevezetésével **2016-tól gyökeresen megváltozik az adózók és az adóhatóság kapcsolatrendszere**. A 2016 és 2018 között megvalósítani tervezett intézkedések között szerepel az adóellenőrzések kapcsán az adóellenőrzések határidejének fokozatos leszállítása, az adóigazgatással kapcsolatos szolgáltatások tekintetében a jó és rossz adózó megkülönböztetése, valamint a kommunikációs felületek használatának hatékonyabbá tétele.

Az ajánlás végrehajtását és az Éves Növekedési Jelentésben megfogalmazott prioritásokat számos további intézkedés támogatja, amelyeket az 1. sz. mellékletben található táblázat mutat be részletesebben.

III.4. Foglalkoztatás

„Erősítse meg a megfelelően célzott aktív munkaerő-piaci intézkedéseket, ennek jegyében többek között gyorsítsa fel az állami foglalkoztatási szolgálat ügyfél-kategorizálási rendszerének bevezetését. A fiatalok számára hozza létre a tervezett mentorhálózatot, és a szélesebb kör elérése érdekében a mentorhálózat tevékenységét hangolja össze az oktatási intézmények és a helyi szintű érdekelt felek tevékenységével. Vizsgálja meg a közmunkaprogramot abból a szempontból, hogy az mennyire hatékony segítséget nyújt a résztvevőknek a későbbi elhelyezkedéshez, továbbá erősítse meg annak aktivizálási elemeit. Az újbóli elhelyezkedéshez szükséges átlagos idő figyelembevételével vizsgálja meg az álláskeresői járadék jogosultsági ideje meghosszabbításának lehetőségét, és kapcsolja azt össze aktivizálási intézkedésekkel. Az aktivizálási intézkedésekkel való kapcsolat erősítése mellett a megfelelőség és a lefedettség tekintetében javítsa a szociális segélyek rendszerét. A szegénység számottevő csökkentése érdekében hajtson végre egységesített és integrált, különösen a gyermekekre és a romákra összpontosító szakpolitikai intézkedéseket.”

Ebben az alfejezetben a munkaerő-piacra vonatkozó ajánlások teljesítése érdekében tett intézkedések szerepelnek. A foglalkoztatás növelése és a szegénység és társadalmi kirekesztettség csökkentése érdekében tett további intézkedéseket az Európa 2020

¹⁰ Az új szabályok változást hoznak a mentességek kiterjesztésén túl a bejelentésre kötelezettek személyében és a bejelentendő adatok körében is. A kockázatos termékkör mentességi határait összevonták, ez a kockázatos élelmiszerek esetében könnyítést jelent. Emellett az egyik legfontosabb újítás, hogy bizonyos cégnagyságtól és jó adózói múlttól függően jelentősen egyszerűsödik az EKÁER adminisztráció, valamint egyedi útszakasz mentesítés is elérhető.

célkitűzések megvalósítása irányában tett lépéseket bemutató alfejezetben (IV.1. és IV.5.) szerepeltetjük.

A Kormány 2014-ben folytatta a korábbi években elkezdett hosszabb távú reformok végrehajtását. 2014-et megelőzően is több intézkedést tett a munkaerő aktivizálása és a foglalkoztatás növelése érdekében. A kínálati oldalt érintően átalakult a munkajövedelmek adóztatásának rendszere, új munka törvénykönyvet fogadott el a Parlament, a szociális ellátórendszer munkára ösztönző irányba alakult át, amit az aktív munkaerő-piaci eszközök megerősítése egészített ki, továbbá jelentős aktivizáló hatással bírt a közfoglalkoztatási programok kiszélesítése. A keresleti oldalon az adórendszer átalakításával a foglalkoztatás költségeit a munkáltatói oldalon csökkentő adó- és járulékkedvezmény-rendszer bevezetése hatott pozitívan, mely többszázezer munkavállaló alkalmazását tette lehetővé. 2014-ben folytatta a Kormány a szak- és felnőttképzés átalakítását, a duális szakképzés elterjesztésével jelentős lépéseket tett a munkaerő- kereslet és kínálat közelítése érdekében.

A fiatalok elhelyezkedési esélyei jelentősen javultak az elmúlt év során, ami a foglalkoztatás és munkanélküliség mutatóiban is tükröződik. **A 25 év alatti fiatalok foglalkoztatása jelentősen emelkedett** – noha még elmarad az uniós átlagtól –, eközben a korcsoport munkanélkülisége jelentős javulás után már alacsonyabb, mint az EU átlaga. Hasonló mértékű javulás volt megfigyelhető az alacsony végzettségű vagy képzetlen fiatalok esetén is (mely csoport munkanélkülisége jelentősen közeledett az EU enyhén csökkenő mutatójához). A tartósan álláskereső fiatalok munkanélküliségi szintje már 2012 óta alacsonyabb, mint az EU átlag, és stagnált éves szinten, míg ugyanez a mutató az EU-ban folyamatos emelkedést mutatott az elmúlt években.

	2010	2011	2012	2013	2014
Fiatalok foglalkoztatási rátája (15-24 évesek) HU	18,3	18,0	18,4	20,1	23,5
Fiatalok foglalkoztatási rátája (15-24 évesek) EU	33,8	33,4	32,6	32,2	32,5*
Fiatalok munkanélküliségi rátája (15-24 évesek) HU	26,4	26,0	28,2	26,6	20,4
Fiatalok munkanélküliségi rátája (15-24 évesek) EU28	21,0	21,5	23,1	23,5	22,0*
Alacsony iskolai végzettségű fiatalok munkanélküliségi rátája (15-24 évesek) HU	41,9	41,6	44,0	43,4	34,7
Alacsony iskolai végzettségű fiatalok munkanélküliségi rátája (15-24 évesek) EU 28	27,7	28,6	30,8	31,2	29,8*
Tartós álláskereső fiatalok aránya az összes fiatal munkanélküli népességen belül, % (15-24 évesek) HU	38,9	35,6	32,3	32,5	32,7
Tartós álláskereső fiatalok aránya az összes fiatal munkanélküli népességen belül, % (15-24 évesek) EU28	28,6	30,2	32,6	34,1	35,5*

Forrás: Eurostat; *2014. I-IV. negyedév átlaga; HU (2014): KSH

Magyarország továbbra is kihívásként és kiemelt célként tekint a **fiatalok foglalkoztatási helyzetének erősítésére, és annak hosszú távú fenntarthatóságára**. 2014 során is folytatódottak az olyan korábban bejelentett programok, mint a 2012-ben indult „**Első**

munkahely garancia” program, és a **Munkahelyvédelmi Akció** 2013-tól élő célzott kedvezményei. Előbbi közel 30 ezer fiatal foglalkoztatásához és képzéséhez nyújtott forrást, utóbbi segítségével pedig mintegy 160 ezer pályakezdő és 25 év alatti fiatal foglalkoztatásának támogatása valósult meg 2014 végéig.

E programok szerves folytatásaként értékelhető az **Ifjúsági Garancia (16/a)** rendszere, amely 2015 elejétől fokozatos, többlépcsős rendszerben, személyre szabottan, széles eszközpalettával (oktatás, képzés, bértámogatás, munkaerő-piaci szolgáltatások, gyakornoki program, mobilitási támogatás, vállalkozóvá válási támogatás) kerül bevezetésre – az első szakaszban a legalább hat hónapja regisztrált álláskereső fiatalokra fókuszálva. Hosszabb távon cél, hogy a fiatalok a belépést követő 4 hónapon belül állásajánlathoz, munkatapasztalathoz, oktatásban vagy képzésben való részvételhez jussanak. A munkaügyi szervezet által megvalósított, a fiatalok munkaerő-piaci részvételét elősegítő aktív munkaerő-piaci programok keretében a 2014-20-as programozási időszakban a cél közel 180 ezer fiatal részére érdemi segítség nyújtása az elhelyezkedéshez vagy képzéshez. Az Ifjúsági Garancia részeként a munkaügyi szervezeten belül az eszközök **intézményi és szervezetközi koordinációért felelős országos mentor-koordinátor hálózat kerül kialakításra**, melynek révén javul a foglalkoztatáspolitikai, oktatási, szociális szakterületek és szervezetek közti együttműködés. Továbbá uniós társfinanszírozású programok indulnak az Ifjúsági Garancia rendszer keretében, például a **fiatalok vállalkozóvá válását támogató program (16/b)** vagy a tapasztalatszerzést segítő **gyakornoki program (16/c)**.

Az Ifjúsági Garancia rendszere mellett, mely a fiatal korosztályra fókuszál, Magyarország **a 25 év feletti korcsoport által elérhető aktív munkaerő-piaci eszközöket is tovább erősíti, illetve fenntartja** a munkanélküliek és inaktívok foglalkoztatásának előmozdítására. **(17)** Egyrészt a források megnövelésére és a program meghosszabbítására került sor a jelenleg is (2015 őszeig) futó aktív munkaerő-piaci program esetében. Másrészt a 2014-20-as programozási időszakban indítandó aktív munkaerő-piaci program is előkészítés alatt áll. Utóbbi célja egyrészt a hátrányos helyzetű álláskeresők nyílt munkaerőpiacra való belépésének segítése (személyre szabott, a helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó képzésekkel, szolgáltatásokkal és a foglalkoztatás költségeinek átmeneti támogatásával), másrészt az álláskeresőknek és a munkáltatóknak nyújtott szolgáltatások minőségének, hatékonyságának javítása.

Az aktív munkaerő-piaci programok hatékonyságának növelését támogatja **az álláskeresők ügyfél-kategorizálási rendszere (18)**, amelynek országos bevezetése és működtetése várhatóan 2016 januárjától kezdődik. Az intézkedés részeként 2015. első félévében kerül sor a profiling működtetését támogató informatikai rendszer kialakítására, a módszertan tesztelésére pilot program keretében, illetve megkezdődik az új ügyfélfejlesztési, közvetítési és szolgáltatási módszerek oktatása az érintett ügyintézők részére (az érintett 1043 fő 70%-ának). A Nemzeti Munkaügyi Hivatal (NMH) megszűnésével **a foglalkoztatáspolitikai intézményrendszer szakmai irányítási és koordinációs feladatai a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz (NGM) kerültek**. Az NMH szakképzést és felnőttképzést érintő feladatait az újonnan létrehozott Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal látja el. Az NMH megszűnésével az informatikai rendszer működtetésével – így az álláskeresők nyilvántartási rendszerével – kapcsolatos feladatokat a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (KEK KH) látja el 2014. szeptembertől. A munkaerő-piaci programok

nyomonkövetésével kapcsolatban a szakpolitikáért felelős tárca (NGM) szakmai iránymutatást nyújt. 2015 tavaszától a kormányhivatalok belső integrációja következtében a korábbi szakigazgatási szervek – így a munkaügyi központok és kirendeltségeik – a megyei (és fővárosi) kormányhivatalokba és a járási (és fővárosi kerületi) hivatalokba integrálódnak. A foglalkoztatási szolgálat átalakulása után továbbra is a kormányhivatalok és járási hivatalok megfelelő szervezeti egységei felelősek a közfoglalkoztatási és más aktív munkaerő-piaci eszközök (bértámogatás, képzés, munkaerő-piaci szolgáltatások) végrehajtásáért. A szakmai irányítást az új struktúrában is a szakpolitikáért felelős minisztériumok (NGM, BM) látják el. Az álláskeresők egyetlen belépési pontja a foglalkoztatási szolgálat helyi (megyei illetve járási) szervezeti egységei maradnak, ezek alkalmazottai gondoskodnak a személyre szabott munkaerő-piaci szolgáltatások és támogatások biztosításáról, valamint alkalmazzák a profiling rendszert.

Magyarország 2014 során is **erősítette a közfoglalkoztatás rendszerét**, mivel a program jelentős szerepet tölt be a tartósan munkanélküliek foglalkoztathatóságának javításában, az inaktív népesség aktiválásában. A rendszer fenntartását indokolja, hogy a célcsoport tartós piaci foglalkoztathatósága a munkaerő-kereslet további növekedésével párhuzamosan látszik csak megvalósíthatónak. Az átmeneti jelleg a célcsoport sajátosságai miatt több éves időtávon érvényesíthető. A tartós állástalanságból kilépés több lépcsős, képzést és foglalkoztatást is alkalmazó támogatási folyamatként valósulhat meg, ennek eredményessége a települési és járási gazdasági-társadalmi hátrányok jellegén is múlik. E csoport foglalkoztatási aktivizálása más eszközökkel (mint a segélyezés) sem járt nagyobb hatékonysággal. A közfoglalkoztatás rendszere nem váltja fel a jóléti politikákat vagy az aktív munkaerő-piaci eszközöket, hanem az a célja, hogy átmenetet képezzen a segélyezésből a nyílt munkaerőpiacra, emellett jelentős szociális felzárkóztató szerepe is van. E céloknak megfelelően nő a közfoglalkoztatás finanszírozási kerete (2015-ben 270 milliárd forintra) és a résztvevők száma (2015-ben 213 ezer főre). Az éves átlagos létszám így 178 ezer fő volt 2014-ben, miközben a nyílt munkaerő-piacon elhelyezkedők aránya is nőtt az első félévben (13,8%-ra).

A közfoglalkoztatás fő mennyiségi jellemzői, 2011-2014

	2011	2012	2013	2014
Havi átlagos létszám (fő)	75 809,7	92 412,3	126 668,0	178 850,5
Beáramlás (fő)**	271 716	271 625	402 693	561 214
Kiáramlás (fő)**	210 129	219 405	291 570	607 083
Kiáramlás (fő)***	240 534	258 473	250 952	286 418*
Foglalkoztatási státusz a kilépést követő 180. napon (%):				
Elsődleges mp-i állásban (%)	17,2	11,6	13,0	13,8*
Közfoglalkoztatott (%)	14,3	39,5	48,9	48,0*
Regisztrált álláskereső (%)	41,5	24,8	20,5	19,3*

Nincs információ (%)	27,0	24,1	17,6	19,0*
----------------------	------	------	------	-------

*2014. 1-6 havi adat

**A ki vagy beáramlás létszámának havi összege. Egy személy többször is megjelenhet.

***Éves összehasonlítás bázis létszáma, módszertani okokból nem hasonlítható az első két sorhoz

Forrás: NFSZ

Az országspecifikus ajánlásnak megfelelően a közfoglalkoztatás aktiváló elemeit is tovább erősíti a Kormány. Ennek keretében a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű alacsony iskolai végzettségűek, szakképesítéssel nem vagy elavult szakképesítéssel rendelkezők, illetve kiemelten a közfoglalkoztatottak számára képzési lehetőségek, továbbá a közfoglalkoztatásból való kivezetést elősegítő személyes szolgáltatások nyújtására kerül sor. A 2014 végén indult képzési programokban a képzések szerkezetében jelentős elmozdulás történt az alapvető készségek és kompetenciafejlesztés felől a szakmai végzettséget nyújtó képzettségek felé (az OKJ képzések aránya 62%, a 2013/2014 évi programokra jellemző 22% után). A folyamatban lévő 2014/15-ös téli, és a korábbi évek képzési programjai keretében **2015. március 15-ig 162 756 fő közfoglalkoztatott bevonása valósult meg**, emellett a 2014-20-as programozási időszakban új képzési programok indítására kerül sor. A Kormány várhatóan már 2015 végén elindítja az alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak új szakképzési, valamint alapkompenciákat fejlesztő, felzárkóztató képzési programjait.

A közfoglalkoztatás célzottságát javítja 2015 közepétől **a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők nagyobb arányú bevonása a közfoglalkoztatási programokba (15/a)**, amely intézkedés kapcsolódik **a segélyezési rendszer átalakításához (21)**. A munkaerő-piaci reintegrációval a legrászorultabb, inaktív réteg rendszeres munkajövedelemhez jut, aktivitásuk nő. További intézkedések segítik elő a közfoglalkoztatásból a nyílt munkaerő-piacra való átmenetet: az ajánlásnak megfelelően **a képzések és a szolgáltatások fejlesztése erősíti a közfoglalkoztatás aktiváló erejét (15/c)**. A közfoglalkoztatásból a nyílt munkaerő-piacra való kivezetést és a **közvetíthetőség feltételeinek javítását** elősegítő jogszabályváltozások **(15/b)** értelmében ezentúl a közfoglalkoztatási jogviszonyban álló (1) köteles elfogadni a felajánlott elsődleges munkaerő-piaci munkahelyet, (2) mentesül a munkavégzési kötelezettség alól az állásinterjú idejére, továbbá (3) a 25 év alattiak esetében a közfoglalkoztatás nem minősül megfelelő állásajánlatnak (lásd Ifjúsági Garancia). Jogszabály-módosítás segíti elő továbbá a szociális szövetkezetek önfenntartó képességének erősítését. Mindezek mellett a leghátrányosabb helyzetű csoportok célzott felzárkóztatásához, munkaerő-piaci integrációjához járul hozzá a **hajléktalanok közfoglalkoztatása (15/d)** többek között mentorszolgáltatással, életvezetési képzéssel és egészségügyi ellátással kiegészítve a foglalkoztatást.

Az egész életen át tartó tanulásban való részvételt ösztönzi több, az előzőekben tárgyalt intézkedés képzési programeleme (hátrányos helyzetűek és közfoglalkoztatottak képzése, aktív munkaerő-piaci eszközök, ifjúsági programok), valamint a duális szakképzés kiterjesztése és a szakképzés reformja. A **Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) bevezetésével (19)** az egyes tanulmányi szintek bizonyítványokban is feltüntetésre kerülnek, aminek köszönhetően átláthatóbbá és átjárhatóbbá, valamint az európai sztenderdek megfelelővé válik a hazai oktatási és képzési rendszer. Emellett 2015-ben új felnőttképzési

programok indulnak a hátrányos helyzetű felnőtt lakosság **digitális kompetenciáinak fejlesztése érdekében (20/a)**, amely készség alapvető munkaerő-piaci elvárásként jelentkezik, valamint az **idegennyelvi kompetenciák fejlesztéséért (20/b)**, melynek célja a résztvevők legalább A1-A2-es szintű nyelvtudásának elérése. A képzési és tanulást ösztönző munkaerő-piaci intézkedések későbbi jobb megalapozását és célzását támogatja az OECD **Felnőttek Képesség- és Kompetenciamérésében** való magyar részvétel **(20/c)**, mely a munkavállalók készségeinek munkavégzés alatti felhasználására fókuszál.

A szakképzés reformjáról – a 6. sz. országospecifikus ajánlásnak megfelelően – az oktatási ajánlás végrehajtását célzó intézkedéseket bemutató fejezetben írunk részletesen.

Az utóbbi években a segélyezési rendszerben bevezetett változtatások fő mozgatórugója az volt, hogy mindenki, aki foglalkoztatható, segély helyett munkából szerezze meg a megélhetéshez szükséges jövedelmet, a szegénységből való kiemelkedés elsődleges eszköze a munkavégzés legyen. A Kormány célja az, hogy a munkavégzés lehetőségét mindenki számára biztosítsa, átmeneti jelleggel a közfoglalkoztatási programokkal, hosszútávon pedig az elsődleges munkaerő-piacon történő munkavállalás elősegítésével (pl. aktív munkaerő-piaci eszközök nyújtásával, Ifjúsági Garancia biztosításával, az adóék csökkentésével, munkahelyteremtés támogatásával stb.). Ezek eredményeképpen 2015-ben is jelentősen nő azok száma, akik a segély helyett bérből teremthetik meg a megélhetésükhöz szükséges jövedelmet. A **segélyezési rendszer átalakítása (21)** során egységessé válik a szétaprózódott szociális segélyezési rendszer. 2015. március 1-jétől az átalakítást követően az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai és a felelősségi körök egyértelműen elválnak, a segélyezési rendszer átláthatóbbá válik, amely így megfelelőbben reagál a helyi, térségi problémákra, valamint jobb lefedettséget biztosít a helyben lakó rászorultak számára.

Az állami felelősségi körben kötelezően biztosítandó ellátások szabályait továbbra is a szociális törvény tartalmazza. Ezen ellátások megállapítása és folyósítása egységesen járási hatáskörbe kerül, finanszírozásuk teljes mértékben a központi költségvetésből történik. A kötelezően biztosítandó ellátások járási szintre emelésével elősegíthető az országosan egységes jogalkalmazási és segélyezési gyakorlat. Az önkormányzatok által biztosítandó ellátások jogosultsági feltételeit, összegét az önkormányzatok állapítják meg, ezáltal az önkormányzatok lehetősége nő a helyi közösség szociális biztonságának erősítésére, a szociális segélyek megfelelő biztosítására. Az ellátások finanszírozását az önkormányzatok elsősorban saját adóbevételeikből teremthetik meg, emellett a központi költségvetés továbbra is támogatja az alacsony adóerő-képességű települések szociális feladatainak ellátását. A finanszírozási rendszer kiemelten támogatja a forráshiányban szenvedő településeket azáltal, hogy a központi forrást közöttük az adóerő-képességük szerint sávosan osztja el, több forrást biztosítva az alacsony adóerő-képességű önkormányzatok számára. Azoknak az önkormányzatoknak, amelyek a rászorulókat ellátását az adóerő-képesség alapján biztosított forrás felhasználásával sem tudják megfelelően biztosítani, pályázati úton lehetőségük lesz rendkívüli támogatást igényelni.

Az ajánlás végrehajtását és az Európa 2020 stratégia keretében megfogalmazott hazai célok elérését támogató intézkedéseket az 1. sz. mellékletben található táblázat mutatja be részletesebben.

III.5. Üzleti környezet

„Stabilizálja a szabályozási keretet, továbbá ösztönözze a piaci versenyt, aminek érdekében mindenekelőtt számolja fel az akadályokat a szolgáltatási ágazatban. Többek között az elektronikus közbeszerzés nagyobb mértékű alkalmazása révén tegyen hathatósabb lépéseket a közbeszerzési piacot jellemző verseny fokozása és a közbeszerzések átláthatóságának növelése érdekében, továbbá szorítsa vissza a korrupciót és összességében csökkentse az adminisztratív terheket.”

Magyarország az elmúlt időszakban komoly erőfeszítéseket tett az erős, szolgáltató, ügyfélbarát állam, és a versenyképes, a vállalkozó szellemet erősítő és a legálisan működő gazdasági szereplőket támogató szabályozási környezet kialakítása érdekében. A közigazgatás 2010-ben megkezdett átalakítása azt a célt szolgálja, hogy az ország képes legyen felvenni a versenyt az időközben fejlődési lehetőségekben hazánkat felülmúló térségbeli országokkal. A kormány felismerte, hogy a közigazgatásnak elő kell segítenie a gazdaság versenyképességének javítását, a vidék és a főváros közötti társadalmi, fejlettségbeli különbségek csökkenését, és olyan, a kor elvárásainak megfelelő szolgáltatásokat kell nyújtania, amelyek arányban állnak az állampolgárok által értük fizetett díjakkal.

Bár a Kormány az első másfél évben is számos olyan intézkedést hajtott végre a gazdaságot bénító bürokrácia csökkentése érdekében, a versenyképes szabályozási környezet kialakításának egyik első mérföldköve Egyszerű Állam című középtávú kormányzati program elfogadása volt 2011 novemberében. A Program tíz beavatkozási területen 114 intézkedést fogalmazott meg – többek között az adózáshoz kapcsolódó adminisztráció csökkentése, a hatósági működés egyszerűsítése, a beruházások engedélyezésének gyorsabbá és kiszámíthatóbbá tétele és a foglalkoztatás adminisztrációs terheinek mérséklése területén. Ezen túlmenően Magyarország más kiemelt stratégiai programok keretében is érvényre jutatta az adminisztratív terhek csökkentésének szempontjait. Idesorolható többek között a rugalmas foglalkoztatási kereteket teremtő új Munkatörvénykönyvének elfogadása, a legkisebb vállalkozások adófizetéssel összefüggő terheit mérséklő KATA és KIVA adónemek felállítása, valamint a kormányablakok rendszerének folyamatos fejlesztése. A vállalkozói adminisztráció-csökkentéssel párhuzamosan pedig elindult a Magyar Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Program, mely a lakosságot érintő felesleges bürokrácia eljárásokból történő kiiktatását tűzte ki célul.

Az új közigazgatás jogi alapjait és szervezeti kereteit tehát már kialakította a magyar kormány. A szolgáltató állam koncepciójának megvalósításához ugyanakkor szükség van a megkezdett intézkedések folytatására, a változások ütemének felgyorsítására és hatékonyabb végrehajtására az eddigi célok mentén. Ennek biztosítására készült el a Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Stratégia 2014-2020, mely az erre az időszakra tervezett közigazgatás-fejlesztési elképzeléseket helyezi stratégiai keretbe, törekedve arra, hogy elősegítse a magyar közigazgatás további megújítását, konszolidálását. A Stratégia, bár felépítésében, beavatkozási logikájában néhol eltér a 2010-2014 között megkezdett államreform alapjául szolgáló programoktól, azok alapvető céljaival és fejlesztési irányjaival nem szakít, így az első szakasz folytatásának, tekinthető. Felállt továbbá az Államreform Bizottság, melynek feladata további adminisztráció-csökkentő célok és intézkedések

tudományos és társadalmi megalapozása. Fontos ezen felül, hogy a rendszerszintű átalakítás második szakaszában az intézményi szempontok helyett a tartalmi elemek kerüljenek előtérbe. A szolgáltató állam megteremtésének egyik legfontosabb előfeltétele az állampolgár-központú, nyílt szerepfelfogású közszféra kultúrájának kialakítása, a közszolgálati elv előtérbe állítása.

Megindult az **új polgári perrendtartás kodifikációja**, melynek célja az igazságszolgáltatás magas színvonalú, korszerű, az eljárások időszerűségét biztosító, hatékony és átlátható működése. A Kormány elfogadta az új polgári perrendtartás koncepcióját, melynek alapján készül el az új polgári perrendtartás normaszövege. A koncepció szerint a perhatékonyság rendszerszintű megvalósításának biztosítéka az alapelvek perhatékonyság szolgálatába állítása, az osztott perszerkezet kialakítása, a percezúra bevezetése és a perkonzentrációt biztosító, az elsőfokú bemeneti szintek sajátosságaira tekintettel kialakított eltérő eljárási szabályok felállítása. **(22/b)**

A piaci verseny támogatása és a mind nagyobb átláthatóság biztosítása jegyében átalakul a magyar közbeszerzési rendszer egésze. Az átstrukturálás első lépéseként az uniós közbeszerzési irányelvek alapján 2014 novemberében a Kormány elfogadta az új közbeszerzési törvény koncepcióját, mely a közbeszerzések egyszerűsítését, gyorsítását, az átláthatóság erősítését, az adminisztratív tehercsökkentést és az eljárások előkészítésének javítását határozta meg fő célként. Ezen felül kiemelt szempont a KKV-k megerősödésének támogatása, valamint a minőség alapú kiválasztás elsődlegessége. A koncepció alapján az új közbeszerzési törvénybe szükséges átültetni a **szerezésmódosításra vonatkozó rugalmas szabályokat**. A megfelelő áron történő vállalás mellett pedig erősíteni kell a vállalásokért viselt felelősséget.

Ennek szellemében bevezetik az **elektronikus kommunikációt a közbeszerzésben (23/a)**. 2015 tavaszáig elektronikus közbeszerzési stratégia és akcióterv kerül kidolgozásra. A cél egy állami közbeszerzési portál létrehozása, amelyen keresztül minden ajánlatkérő egyszerűen le tudja bonyolítani közbeszerzési eljárásait. Az új elektronikus rendszer használata az uniós irányelvek által megadott határidőket követve kötelezővé válik minden ajánlatkérő számára. Ezen felül az Európai Bizottság kérésének megfelelően Magyarország **napra készen tartja az e-Certis adatbázisban található igazolási módokat**, elősegítve ezzel mind a hazai, mind a más uniós tagállamokban letelepedett vállalkozások hatékonyabb részvételét a közbeszerzési eljárásokban. **Kötelezővé válik továbbá a közbeszerzési dokumentumok ingyenes elektronikus közzététele**, mely tovább csökkenti az eljárásban részt vevő vállalkozások terheit.

A közbeszerzési eljárásokban a verseny gördülékenységét segíti elő az ún. **"ön-tisztázás" lehetősége (23/b)**. Ennek lényege, hogy a valamely kizárási ok alatt álló gazdasági szereplő bizonyítékkal szolgálhat a tekintetben, hogy a releváns kizárási okok ellenére az általa tett intézkedések kellőképpen igazolják a megbízhatóságát.

A transzparencia növelése jegyében **gyakorlati útmutatók kerülnek közzétételre**, melyek biztosítják a hatályos közbeszerzési szabályok megfelelő alkalmazását az uniós források felhasználása során. Ezen felül a közbeszerzési eljárások ellenőrzését végző szakértők számára **összefoglaló készül az ellenőrzés minőségellenőrzési és szabályossági szakaszához kapcsolódóan**. A Közbeszerzési Hatóság **útmutatókat** készít és tesz közzé a honlapján a

jogalkalmazás elősegítése érdekében. Ugyanitt **elérhetőek** a közbeszerzési jogalkalmazásban meghatározó szerepet játszó szervezetek **közös állásfoglalásai**, melyek elősegítik az egységes jogértelmezést a hazai közbeszerzésekben. **(23/c)**

Bevezetésre kerül az egységes európai közbeszerzési dokumentum, mely a gazdasági szereplő naprakész nyilatkozatából áll, és melyet az ajánlatkérőknek kötelező lesz elfogadniuk a közbeszerzési eljárásban előzetes bizonyítékként a gazdasági szereplő alkalmasságának és a kizáró okok hiányának igazolására. A verseny fokozásához és a tisztességtelen közbeszerzési gyakorlatok visszaszorításához nagyban hozzájárulhat **az alkalmassági követelmények előírásának pontosabb jogszabályi meghatározottsága**, adott esetben egyes alkalmassági követelmények és azok mértékének normatív rögzítése. **(23/d)**

A 2015-2018-as időszakra vonatkozó Nemzeti Korrupcióellenes Program (továbbiakban: Program) célul tűzi a korrupció visszaszorítását, a közbizalom erősítését, valamint az üzleti élet tisztábbá tételét. A Program az új általános közigazgatási rendtartással összefüggésben olyan szabályozás kialakítására tesz javaslatot, amely biztosítja, hogy az irányítási, felügyeleti jogosítványokkal bíró szerv évenként felülvizsgálja a döntéseket a jogorvoslattal nem érintett, jegyzői hatáskörbe tartozó azon államigazgatási ügyekben, amelyekben nincs ellenérdekű fél. Felülvizsgálatra kerül továbbá az összeférhetlenség bejelentésére és ellenőrzésére vonatkozó szabályozás **(24/a)**.

A Program célként határozza meg az Állami Számvevőszék **Integritás Felmérésének kiterjesztését (24/b)** a többségi állami tulajdonban lévő gazdasági társaságokra. E szerint az első próba felmérést 2015. év végéig szükséges elvégezni, ezt követően pedig a felmérést legalább három éven keresztül le kell bonyolítani. Az államigazgatási szerveknél **feltérképezzük továbbá azokat a munkaköröket és munkakörcsoportokat**, melyeket a korrupciós kockázatok fokozottan érintenek. Korrupciós kockázatok szempontjából **felülvizsgáljuk a minisztériumok és az irányításuk vagy felügyeletük alá tartozó államigazgatási szervek belső szabályzatait**. A Kormány irányítása alá tartozó államigazgatási szervek belső kontrollrendszerei és a korrupció-megelőzést szolgáló belső intézkedések összhangjának megteremtése érdekében áttekintjük a vonatkozó jogszabályokat

A Program kezdeményezi **a közszféra korrupciómegelőzés, hivatás-etika, antikorrupció témájú és a nemzetközi vesztegetés elleni képzési módszertanának továbbfejlesztését**, ezzel egyidejűleg a **vezetőképzés rendszerében rendelkezésre álló tananyagok** tartalmának felülvizsgálatát is. A közszolgálati tisztviselők számára kötelezővé válik továbbá, hogy **a továbbképzési időszakban legalább egy, a korrupciómegelőzés témakörét érintő képzésen vegyenek részt (24/c)**

Az állami vállalatok átláthatóságának növelése érdekében feltérképezésre kerül a jogszabályban rögzített **közzétételi kötelezettségek alá eső adatok köre**. Az OECD állami tulajdonú vállalatok irányításáról szóló iránymutatásának figyelembe vételével **kidolgozásra kerülnek a szabályozás-megfelelési rendszer (compliance) bevezetéséhez szükséges minimumkövetelmények**. Emellett felülvizsgáljuk a közszférát érintő **vagyonnyilatkozatok ellenőrzéséhez fűződő esetleges munkajogi szankciók bevezetésének lehetőségét**, valamint – az üzleti szféra átláthatóságának növelése és az etikus üzleti kultúra előmozdítása érdekében – **a jogi személlyel szemben alkalmazható szankciók rendszerét**. Az új

közbeszerzési törvény kidolgozása, illetve a közbeszerzésekhez kapcsolódó informatikai fejlesztések során fokozottan érvényesíteni kell az antikorrupciós szempontokat, melynek érdekében megvizsgálásra kerül a közbeszerzési eljárások során a „nyílt szerződés” (open contracting) szabvány bevezetésének lehetősége. **(24/d)**.

A fentiekén túlmenően a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program több intézkedése is a szabályozási követelményeknek való megfelelést, ezen keresztül pedig a vállalkozóvá válás elősegítését célozza a 2014-2020-as időszakra vonatkozóan. **A vállalkozói inkubátorházak fejlesztése (25)** olyan hatékony gazdaságfejlesztési eszköz, mely ösztönző közösségi teret és nélkülözhetetlen szolgáltatásokat nyújtva segíti az új vállalkozások létrejöttét, a kezdő vállalkozások hatékony és eredményes fejlődését. Az intézkedés kimenete több és magasabb szintű szolgáltatással rendelkező inkubátorház lesz, melyek hozzájárulnak a vállalkozásindítás költségeinek – ezen belül a vezetői ismeretek megszerzésének – csökkentéséhez. Hasonló célt szolgál **a vállalkozói mentorálás program mikro- és kisvállalkozások részére (26)**. Az országszerte, egységesen elérhető mentorálás a jelenleg is működő, de szórványosan elérhető, eltérő tartalmú mentorprogramok egységes mederbe, központi koordinációval megvalósuló programba történő becsatornázásával jön létre. A korábbi hasonló pályázatok tapasztalatai alapján ismét meghirdeti a Kormány **a mikro-, kis- és középvállalkozások munkahelyteremtő beruházásainak támogatása a szabad vállalkozási zónákban (27)**. A támogatásban a szabad vállalkozási zónákban, azaz a gazdaságilag, társadalmilag, infrastrukturális és munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű területeken működő vállalkozások részesülhetnek. Az elkövetkező időszakban kiemelt hangsúlyt kap **a mikro-, kis- és középvállalkozások piaci megjelenésének támogatása is (28)**. A vállalkozások tartós versenyben maradásához elengedhetetlen a folyamatos újítás, termék-, szolgáltatás- és szervezetfejlesztés, valamint az új piacokra történő belépés. Ezért az intézkedés kis összegű vissza nem térítendő források biztosítása útján segíti a mikro-, kis- és középvállalkozások kereskedelmi vásárokon való részvételét, új, vagy már meglévő terméknek egy új piacra történő bevezetését. Az elmúlt időszak nagyszámú klaszter támogatását követően – mely megalapozta a klaszter jelenség elterjedését országszerte – szemléletváltásra van szükség. Ezt szolgálja **a professzionális klaszterszervezetek minőségi szolgáltatás nyújtásának támogatása (29)**, melynek keretében a hangsúlyt az induló klaszter kezdeményezések nagyszámú támogatása helyett a már gazdálkodási múlttal rendelkező, fejlődőképes klaszterek továbbfejlesztésére, a tagságnak nyújtott szolgáltatási színvonal további emelésére kell helyezni, a stabil gazdálkodási múlttal rendelkező, fejlődőképes klaszterek támogatására, a klaszter tagságnak nyújtott szolgáltatások minőségi színvonalának emelésével és ezáltal a nemzetközi piacra jutás elősegítésével.

III.6. Oktatás

„A szakképzésből és a szakoktatásból korán kimaradó diákokra összpontosítva hajtson végre nemzeti stratégiát a korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében. Alkalmazzon rendszerszerű megközelítést a hátrányos helyzetű csoportok, különösen a romák többségi oktatásban való inkluzív részvételének az előmozdítása érdekében. Segítse elő az oktatás különböző szakaszai közötti, illetve a munka világába történő átmenetet, és kövesse szoros figyelemmel a

szakképzési reform végrehajtását. Hajtson végre olyan felsőoktatási reformot, amely nagyobb arányban teszi lehetővé felsőfokú végzettség megszerzését, különösen a hátrányos helyzetű tanulók számára.”

Az oktatással kapcsolatos ajánlások teljes mértékben egybeesnek a magyar szakpolitikai célokkal. *Az ajánlások végrehajtása érdekében tett intézkedések az Európa 2020 oktatásra vonatkozó célkitűzésének teljesítését is célozzák, így az összes oktatást érintő intézkedés ebben a fejezetben kerül bemutatásra.*

Magyarország 2010 óta jelentős reformokat indított el az oktatás területén a köznevelési törvény, az új felsőoktatási és az új szakképzési törvény elfogadásával. Ezen reformok fő irányai a köznevelési rendszer minőségének és eredményességének javítása, ezen belül a korai iskolaelhagyás csökkentése, a képzettségi szint javítása, a versenyképes munkaerőpiaci lehetőségek növelése a duális szakképzés bevezetésével, valamint a felsőfokú végzettségűek arányának növelése voltak. A köznevelési rendszer esélyteremtő szerepének és a befogadó oktatásnak az erősítését, rendszerszintű érvényesülését szabályozási (pl. lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók pedagógiai támogatásának előírásai) és szerkezeti megoldások (pl. sajátos nevelési igényű tanulók ellátórendszerének megújítása), tartalmi fejlesztések (pl. egész napos iskola pedagógiai keretrendszere), valamint a minőségi oktatáshoz történő hozzáférés szélesítését szolgáló intézkedések és programok (pl. óvodai kapacitásbővítés, a jogellenes elkülönítés megakadályozását szolgáló intézkedések, célzott pedagógiai programok, ösztöndíjprogramok, pedagógus továbbképzések) támogatják. Az éves kompetenciamérési adatok alapján az alacsonyan (2, 1 és 1 szint alatt) teljesítők aránya csökkent a 6, 8, és 10 évfolyamokon matematikából, valamint 6 és 10. évfolyamokon szövegértésből.¹¹

Magyarország a képzettségi szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a korai iskolaelhagyók¹² arányának (a 18-24 évesek körében) 10%-ra csökkentését vállalta 2020-ig. A korai iskolaelhagyás arányának meghatározásában bekövetkezett módszertani változások – a felmérés kérdőívének módosítása, az iskolai végzettségek osztályozási rendszere (ISCED besorolás) változása, a 2011. évi népszámlálás adataival történő súlyozás – miatt az arányok 2006-ig visszamenőleg frissültek, az új adatokat 2015. április közepén jelentette meg az Eurostat. 2014-ben a korai iskolaelhagyók aránya valamivel magasabb, mint az EU átlag: 11,4% volt, míg az EU átlag 11,1%. A hazai adatok esetén látható 2014. évi csökkenésben valószínűsíthetően több ok is közrejátszhat: az alapfokú végzettségűek arányának csökkenése az érintett korcsoportban, az alacsony végzettségű fiatalokat célzó közfoglalkoztatási program, illetve a felmérés említett módszertani változásai. Magyarország legfontosabb célja a végzettség nélküli iskolaelhagyók arányának csökkentése érdekében továbbra is a lemorzsolódás megelőzése, a végzettség nélküli iskolaelhagyás szempontjából veszélyeztetett tanulói csoportok iskolai sikerességének elősegítése, illetve az iskolarendszerű oktatást idő előtt elhagyók esetében a végzettség megszerzésének segítése.

¹¹ Országos kompetenciamérés, Oktatási Hivatal, 2013. 11. old. https://www.kir.hu/okmfit/files/OKM_2013_Orszagos_jelentes.pdf

¹² A 18-24 évesek közül azon fiatalok aránya, akik felső középfokú végzettséggel nem rendelkeznek, és az adatfelvétel idején oktatásban, képzésben nem vesznek részt. A felső középfokú végzettség definíciója: középszintű végzettség, illetve OKJ 3-as szintű szakképesítés.

A korai iskolaelhagyók arányának alakulása (%)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Magyarország	11,7	11,5	10,8	11,4	11,8	11,9	11,4
EU átlag	14,6	14,2	13,9	13,4	12,6	11,9	11,1

Forrás: Eurostat, 2015. április

A 2014 novemberében elfogadott **végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni stratégia (30)** megvalósításának új, 2015-ben megvalósuló egyik legfontosabb intézkedése a lemorzsolódás megelőzését szolgáló beavatkozásokat megalapozó, **korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer (31)** felállítása. A jelzőrendszer naprakész adatai és figyelmeztető jelei alapján a köznevelési intézmény képessé válik az azonnali beavatkozásra, illetve arra, hogy speciális szakmai felkészüléssel, megfelelő kapacitásfejlesztéssel reagáljon az új folyamatokra. A rendszer kiépítését és működtetését a tervek szerint uniós forrásból megvalósuló szoftverfejlesztés és humán kapacitásfejlesztés támogatja.

A korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében a hatályos köznevelési törvény értelmében 2015 szeptemberétől az eddigi 5 éves kor helyett **3 éves kortól lesz kötelező az óvodai részvétel (32)**. Az intézkedés célja a későbbi sikeres tanulmányi előmenetel megalapozása, valamint, hogy időben felfedezhetővé váljanak a tanulási nehézségek, a korai beavatkozás szükségessége, így eredményessé váljon a társadalmi integráció, a hátrányok leküzdése, a tehetségek korai kibontakoztatása. Annak érdekében, hogy a 3 éves kortól kötelező óvodai részvétel a tervek szerint bevezetésre kerülhessen, Magyarország teljes területére kiterjedő férőhely-vizsgálat valósult meg. Ennek eredményeként a településeken felmerült férőhelyhiány csökkentése céljából a Kormány hazai forrásból meghívásos pályázat útján nyújtott támogatást települési önkormányzatok részére. A támogatás megítélésekor kiemelt szempont volt célzottan a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátáshoz történő hozzáféréseinek javítása. A férőhelyhiányban érintett és támogatást nyert 17 települési önkormányzat várhatóan 787 új óvodai férőhelyet létesít a 2015/2016-os tanévben. A kapacitásbővítési program a 2015. évben tovább folytatódik, pályázati keretek között elnyerhető támogatással.

2015-16-ban is folytatódnak azok a **hazai és uniós finanszírozású célzott programok, intézkedések**, amelyek célja, hogy a **sérülékeny, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű – köztük roma - tanulók iskolai sikerességét elősegítsék, a befogadó oktatáshoz, együttneveléshez** hozzájáruljanak **(33)**, javítva ezzel továbbtanulási eredményeiket, és csökkentve a lemorzsolódás veszélyét.

A 2014/2015-ös tanévben is folytatódnak a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló tanulók felsőfokú tanulmányainak folytatását, az érettségi megszerzését és a szakmaszerzést komplex módon - pedagógiai, szociális, kulturális és egészségügyi területeken - támogató **Arany János Programok (33/a)** (Arany János Tehetséggondozó Program, az Arany János Kollégiumi Program és az Arany János Kollégiumi- Szakiskolai Program). A programokban több mint 4000 középiskolás és szakiskolás tanuló vesz részt. A hátrányos helyzetű tanulói csoportok képzettségi szintjének javítását célzó intézkedés kapcsolódik az Ifjúsági Garancia Program végrehajtásához is. A programok

eredményességéről 2014-ben végzett kvantitatív vizsgálat¹³ megállapította többek között, hogy a program nélkül az Arany János Tehetséggondozó Programban tanulóknak 23%-a nem gimnáziumi képzésbe került volna be, az Arany János Kollégiumi Programban tanulók 24%-a nem érettségit adó (gimnáziumi vagy szakközépiskolai) képzésben, hanem szakiskolában tanult volna tovább, az Arany János Kollégiumi- Szakiskolai Programban tanulók 28%-a pedig valószínűleg egyáltalán nem tanult volna tovább.

Az **Integrációs Pedagógiai Rendszer (IPR) (33/b)** hatásvizsgálata azt mutatta, hogy a program általános javulást hozott a résztvevő iskolák diákjainak iskolai teljesítményében, fejlődésében. Az IPR keretében a hátrányos helyzetű tanulók olyan többlétszolgáltatásokat kapnak, mint egyéni fejlesztés, képesség-kibontakoztató programokon való részvétel, a pedagógusok pedig új pedagógiai módszereket sajátítanak el. A hátrányos helyzetű tanulók középiskolai továbbtanulásának, középiskolai sikerességének, szakmához jutásának elősegítését célozzák 2015-2016-ban is az **Útravaló Ösztöndíjprogram (33/c)** esélyteremtő alprogramjai. A 2014/2015-ös tanévben eddig összesen 12679 tanuló/hallgató részesült támogatásban, 6522 mentor vesz részt a programban. Miután a legkisebb továbbtanulási eséllyel rendelkező gyermekek között a roma tanulók aránya nagyon magas, és az oktatásnak kulcsszerepe van a felzárkózásban, így a 2014/2015-ös tanévben a belépő tanulók számának növelése mellett ezekbe a programokba a támogatottak legalább 50%-ában roma tanulókat vontunk be. A tervek szerint 2015-ben sor kerül az ösztöndíjprogram monitoring rendszerének fejlesztésére, valamint mentorok képzésére is. Kutatások azt mutatták, hogy az iskolai kudarcok valamint a szociális hátrányok között szoros az összefüggés, és a köznevelés rendszerén kívül, alulról jövő kezdeményezésként létrehozott és egységes szakmai sztenderd szerint működő tanodák képesek voltak megszólítani az iskolától és a tanulástól elidegenedett tanulókat és családjaikat, csökkentve ezzel a tanulók lemorzsolódását, növelve a továbbtanulási esélyeiket. Az ESZA forrásai segítségével működő **tanodai programok (33/d)** anyagi szükségben, rossz szociális körülmények között élő, roma tanulók felzárkózását segítik köznevelésen kívüli eszközökkel, komplex, a személyiség egészére kiható egyéni fejlesztéssel. A program keretében 168 tanoda működik kb. 4000 tanuló bevonásával. A **Második Esély típusú iskolákban (33/e)** a középfokú iskolákból kimaradt, lemorzsolódó fiataloknak az oktatás világába történő visszavezetését célozzák. A program az iskolát idő előtt elhagyókat szándékozik szakmához és/vagy érettségi bizonyítványhoz juttatni abból a célból, hogy később nagyobb eséllyel tudjanak elhelyezkedni a munkaerő-piacon. A **Továbbtanulást erősítő kezdeményezések (33/f)** célja a középfokú végzettséget megszerző hátrányos helyzetű tanulók számának és arányának növelése a felsőoktatásban, hozzájárulva a középiskolai lemorzsolódás csökkentéséhez, a hátrányos helyzetű tanulók középfokú végzettségének megszerzéséhez, továbbá a felsőoktatásban való részvételükhöz. Ezen program keretében a tanulást támogató fejlesztések és a tehetséggondozás mellett lehetőség nyílik a különböző társterületekkel való kapcsolat kiépítésére és megerősítésére, továbbá a szülőkkel és a helyi közösségekkel való intenzív kapcsolat kialakítására. A programba bekapcsolódott 92 középfokú iskolából 29 az észak-magyarországi, 24 az észak-alföldi régióban működik.

---

¹³ Fehérvári Anikó: Arany János Program, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet 2014. Kézirat

A **sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók iskolai sikerességének elősegítése (34)** érdekében a gyógypedagógiai tanácsadást, korai fejlesztést, oktatást és gondozást, szakértői és rehabilitációs tevékenységet biztosító pedagógiai szakszolgálati rendszer átalakítása keretében 2015-ben további új, korszerű diagnosztikai vizsgáló- és fejlesztőeljárások kidolgozása, illetve adaptálása valósul meg. A korszerű módszerek alkalmazásához kapcsolódó felkészítések, képzések szintén folytatódnak 2015-ben. A fejlesztések hozzájárulnak továbbá az indokolatlan fogyatékos minősítés megakadályozásához.

Annak érdekében, hogy csökkenjen a digitális leszakadás mértéke - különös tekintettel a sajátos nevelési igényű, és a hátrányos helyzetű tanulókra – **informatikai infrastruktúra-fejlesztési projekt (33/g)** indult uniós forrásból. A **Köznevelési Hídprogramok (35)** azoknak a fiataloknak adnak lehetőséget, akik az általános iskola elvégzése után nem jutottak be középfokú iskolába (Híd I.), illetve akiknek a tanulás korábban csak kudarcélményt adott, és emiatt nem tudták befejezni az általános iskolát, de már betöltötték 16. életévüket (Híd II.). A Híd II-ben résztvevő tanulók 20 hónapos képzési ideje a jelenlegi tanév végén zárul. Idén kerül sor a szakmai záróvizsgák megszervezésére is, így a tanév zárását követően tudunk majd olyan adatot gyűjteni, hogy hány tanuló szerzte meg a rész-szakképesítést igazoló bizonyítványt, illetve hányan mennek tovább szakiskolai képzésbe. Az idei Híd-programokban 2300 fő személyre szabott fejlesztő oktatásban részesül.

A Kormány kiemelt célként tekint a minőségi oktatásban való részvétel növelésére, mivel az elősegíti a hazai munkaerő foglalkoztathatóságának javulását. A 2011-ben elfogadott két új törvény (szakképzési és szakképzési hozzájárulási) megteremtette a **duális képzés kiterjesztésének lehetőségeit (36/b)**, amit az új felnőttképzési törvény elfogadása követett 2013 közepén. A duális képzés minőségének emelése érdekében növeljük a képzésben közreműködők szakmai kompetenciáit: a szakképző intézményben lehetővé válik gyakorlati oktatásvezető munkakör kialakítása, a gyakorlati képzést folytató szervezetnél folyó gyakorlati képzésben pedig gyakorlati oktatóként olyan személy vehet részt, aki rendelkezik mestervizsgával. 2013 szeptemberétől a képzések már az új rendszerben indultak el, melynek legfontosabb elemei a vállalati tanműhelyek támogatása, emelt szakma-normatíva, tanulószerveződések rendszere. 2014 végén a szakképzésben tanulók több mint egyharmada duális képzési formában vesz részt, a gyakorlati képzési helyeket biztosító gazdálkodó szervezetek száma mintegy 8000. 2015-től kezdődően kiemelt cél a tanulószerveződések számának további növelése, amelynek elérése érdekében a Kormány bevezette a **kamarai garanciavállalás rendszerét (36/a)**. Ennek célja, hogy a tanulók vállalati környezetben végezzék el gyakorlati képzésüket, így tovább nő a szakképzési rendszerből kikerülő fiatalok kompetenciáinak munkaerő-piaci relevanciája. A garanciavállalás eredményeképpen 2018-ig hozzávetőleg 20 ezerrel nőhet a tanulószerveződések száma, és ez az intézkedés hozzájárul a szakképző intézmények és a vállalatok, mint érdekeltek tevékenységének összehangolásához.

Az állami szakképző intézmények egységes fenntartói átvétele (36/b) révén az intézményfenntartás és szakmai irányítás egy kézben tartása jelenti a biztosítékot a minőségi szakképzési és képzésfejlesztési feladatellátásra, a duális képzés kiterjesztésére irányuló koncepció megvalósítására, illetve a szakképzési reformlépések nyomán követése mellett az egységes intézményrendszer hatékonyságának növelésére.

Mind a korai iskolaelhagyás megelőzését, a szociokulturális hátrányok leküzdését mind a tudástartalmakhoz való egyenlő esélyű hozzáférést szolgálják a kulturális intézmények által

(könyvtár, múzeum, közművelődési intézmény stb.) megvalósított, **tanórán kívüli, informális és nem formális tanulási alkalmak és formák (37).**

Az Európa 2020 Stratégia keretében Magyarország a **felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának 30,3%-ra növelését vállalta a 30-34 évesek körében 2020-ra.** Tekintve, hogy 2013-ban ez az arány a korábbi években ismertett intézkedések eredményeként már elérte a 31,9%-ot, új Európa 2020-as nemzeti vállalás meghatározása vált szükségessé. **Ezért, és az országspecifikus ajánlásokban megfogalmazottak szellemében Magyarország felsőfokú végzettségűekre Európa 2020-as vonatkozó nemzeti célkitűzését 34%-ra növeli.**

A Kormány 2014 végén elfogadta a **Fokozatváltás a felsőoktatásban című stratégiát (38),** amely 2030-ig rögzíti a terület stratégiai céljait és az ezek alapján azonosított speciális beavatkozási területeket. Tekintettel arra, hogy a felsőoktatási stratégia a 2014-2020-as programozási időszak ex ante dokumentuma egyben, a stratégia 2020-ra koncentrálva (egyes esetekben 2023, 2025-ig) külön rögzíti a megvalósítani tervezett célkitűzéseket és akciókat az oktatási kiválóság, a világszínvonalú kutatás és a társadalmi felelősségvállalás területén. A megújított képzési szerkezetben tartalmi és kimeneti alternatívák szempontjából egyaránt a munkaerő piacon elvárt készségeket kívánja erősíteni a stratégia, ennek érdekében bevezetésre kerül a felsőoktatásban is a gyakorlatorientált duális alapképzés. 2023-ra 20%-ra kívánjuk emelni a legalább 3 hónap, vagy minimum 15 kredit értékű külföldi utazáson vagy szakmai gyakorlaton részt vevő hallgatók arányát, továbbá 10 százalékponttal tervezzük csökkenteni a lemorzsolódók arányát az alap- és osztatlan képzések átlagában.

A hazai felsőoktatási szakpolitika **kereteit a következő két fő peremfeltétel határozta meg:**

Egyrészt **2013 óta jelentős költségvetési forrásnövekedésben részesült a felsőoktatás,** melynek legfontosabb eleme a Felsőoktatási Struktúraátalakítási Alap létrehozása. Az Alap támogatásban részesít egyes intézményeket (a felhalmozódott) adósság csökkentése céljából, ugyanakkor cserébe az intézmények struktúraátalakítást hajtanak végre, racionalizálják belső működésüket.

Másrészt egyre nagyobb hangsúlyt helyezünk a 2006-ban indult, majd **2012-ben újrastrukturált és kibővített hazai felsőoktatási statisztikai rendszer (FIR)** alkalmazására. A FIR a felsőoktatással kapcsolatos állami hatáskörök gyakorlásához, a nemzetgazdasági szintű tervezéshez, továbbá a felsőoktatásban részt vevők jogainak gyakorlásához és kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges adatok központi nyilvántartási feladatait látja el (intézményi és személyi nyilvántartás, elektronikus közhiteles nyilvántartás, OSAP statisztikai adatszolgáltató). A FIR ágazati vezetői információs alkalmazást (AVIR) és pályakövetési alkalmazást (DPR), valamint a felsőoktatási felvételi alkalmazást tartalmaz. A megújult FIR hozadéka egy olyan egységes adatrendszer, amelyhez minden intézmény alkalmazkodhat, így bármilyen ágazati adatszolgáltatási igényre érdemi információkat szolgáltatathat. Az összes felsőoktatási intézmény minden adata (hallgatók, oktatók, diákokthozonok adatai) elérhetőek benne, sőt megvalósult az a cél is, hogy a közoktatási információs rendszerrel összekapcsolódjon (így mélyrehatóbb elemzések elvégzése is lehetővé válik, pl. az életutaké).

Mindemellett speciális intézkedések bevezetésére is sor kerül az esélyteremtő támogatást igénylő hallgatók érdekében (38/c). A hátrányos helyzetűeket támogató felvételi többletpontok rendszere nemcsak, hogy működik, hanem 2013 óta a szerepe is nőtt. A Kormány továbbra is nagy számban biztosít az arra érdemes jelentkezőknek magyar állami ösztöndíjas helyeket, a felvettek körében magasabb a hátrányos helyzetűek aránya, mint a jelentkezők körében. Valamennyi újonnan belépő hallgató számára kompetenciamérés került bevezetésre annak érdekében, hogy a gyengébb eredményt felmutatók számára képzésük első időszakában felzárkóztató kurzusokat biztosíthassanak a felsőoktatási intézmények. Új közösségi képző központok kialakításával javul majd a felsőfokú képzéshez való hozzáférés azon földrajzi régiókban, amelyekben eddig nem működött felsőoktatási intézmény. Bővül a rászoruló hallgatókat támogató Mentorprogram költségvetési támogatása és szakmai tartalma (a 2013/2014-es tanévben a tervezettnél jóval magasabb diákszám vett részt a programban, így a kereteket ez évtől 25%-kal tovább kívánjuk bővíteni); emellett folytatódik az eredetileg 2015. júniusig tervezett roma szakkollégiumok és az „Út a diplomához” ösztöndíjprogram támogatása is. A Diákhitel különböző konstrukciói változatlanul elérhetőek maradnak a hallgatók számára, a Diákhitel II. konstrukcióhoz a Kormány 2%-os kamatot garantál (a hiánypótló konstrukciót 4300 hallgató vette fel 2013/2014. I. félévben).

A felsőoktatási szakpolitika megváltoztatta 2013-tól a **korábbi felsőoktatási felvételi rendszert, melyben** a Kormány határozta meg a felvételi keretszámot képzőhelyenként. Az új rendszerben a felvételiző eredménye, valamint az intézmény kapacitáskorlátja a meghatározó elem. 2013 óta minden olyan hallgató, aki elérte a minimum belépési korlátot, és az adott intézmény fel tudja venni, részesülhet állam által támogatott képzésben.

Jelentkezők és felvettek száma

(általános felvételi, pótfelvételi és keresztféléves képzésre való felvételi adatok összesítésével)

	Jelentkezők	Felvettek
2013	109271	83354
2014	121446	85928

Ezzel párhuzamosan, míg a 1276/2010 (XII.8.) Kormányhatározat 2011-ben az államilag támogatott helyekre felvettek számát 53 450 főben határozta meg, 2013-ben és 2014-ben 100 000 államilag támogatott hely vált elérhetővé, így szinte **minden továbbtanulni szándékozó fiatal számára lehetséges a felsőoktatásba történő bejutás.**

A kormányzati lépések, valamint az utóbbi évek eredményei biztató tendenciát mutatnak: a statisztikai adatok alapján Magyarország kis mértékben elmarad az Európai Unió átlagától, ugyanakkor a szomszédos országokhoz képest valamivel magasabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők korosztályon belüli aránya. A magyar gazdaság érdekének azt tartjuk, hogy a korosztály harmada a gazdaság számára releváns felsőfokú végzettséggel, kétharmada pedig megfelelő szakképzettséggel rendelkezzen. A magyar felsőoktatás képzési területeinek szerkezete ma már versenyképes.

Az ajánlás végrehajtását és az Európa 2020 stratégia keretében megfogalmazott hazai célokat számos további intézkedés támogatja, amelyeket az 1. sz. mellékletben található táblázat mutat be részletesebben.

III.7. Energia és közlekedés

„Vizsgálja meg az energiaár-szabályozás beruházásösztönző és versenyre gyakorolt hatásait a villamos energia és a földgáz piacán. Tegyen további lépéseket annak érdekében, hogy biztosítva legyen a nemzeti szabályozó hatóság függetlensége a hálózati tarifák és feltételek meghatározása tekintetében. Tegyen intézkedéseket az energiahatékonyság javítása érdekében, különösen a lakóépületek tekintetében. Többek között a működési költségek leszorítása és az állami tulajdonban lévő közlekedési vállalatok által alkalmazott díjszabás felülvizsgálata útján javítsa a közlekedési rendszer fenntarthatóságát.”

A Kormány a Bizottság ajánlásának megfelelően **átfogó tanulmányt készített az energiaár-szabályozás befektetés-ösztönzőkre, versenyre, valamint fogyasztókra gyakorolt hatásáról. (39)** Ennek megállapításai szerint a földgáz és villamos energia kiskereskedelmi piacon fenntartott egyetemes szolgáltatási és az árszabályozási rendszer önmagában nem akadályozza az áruk és a tőke szabad mozgását, az árszabályozás révén azonban a kiskereskedelmi versenypiac mérete leszűkül, de az arra való belépést az árszabályozás nem gátolja. Az alacsonyabb fogyasztói árak biztosítása nem minősül állami támogatásnak, versenyjogi szabályokba nem ütközik, nincs belső piacot torzító hatása. Magyarország a villamosenergia-szektorban általános gazdasági érdekből vezetett be hatósági árszabályozást, mely mellett a szociális ellátórendszeren keresztül rászorultságon alapuló, közvetlen támogatások is működnek.

A földgáz belső piacára vonatkozó irányelv nem tartalmazza az egyetemes szolgáltatás lehetőségét, de mivel a közszolgáltatási kötelezettség nemzeti szinten értelmezhető, így ez alapot szolgáltat annak fenntartására. Magyarországon a földgáz fűtési célú felhasználása az egyik legmagasabb az EU-ban, ezért az ennek való kitettség és az általános gazdasági érdek itt még inkább érvényes.

A hatósági árak melletti vételezést biztosító egyetemes szolgáltatási jogosultság korlátja viszonylag magas – és ezáltal a kedvezményezettek köre is tág –, ezért az arányossági kritérium szem előtt tartásával indokolt lehet mind az árszabályozást szükségessé tevő általános gazdasági érdekek, mind a jogosultsági korlátok rendszeres felülvizsgálata.

Az EU szabályozással összhangban a villamos áram és a földgázhasználat díját is független hatóság, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban MEKH) állapítja meg. **A magyar szabályozás nem sérti a MEKH szabályozási önállóságát.(40)**

Folyamatban van továbbá Magyarország **III. Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Tervének (NEHCST III.) szakmai véglegesítése. (41)** A Tervet a társadalmi és közigazgatási egyeztetéseket követően 2015. második negyedévében fogadja el a Kormány. Az „új energiahatékonysági” irányelv átültetése során meghatározásra kerülnek a jelentősebb energiahatékonyság-javító intézkedések. A NEHCST összegzi a várható és/vagy elért energia-megtakarításokat, továbbá bemutatja azon intézkedéseket és ellenőrzési rendszereket, amelyek garantálják az elvárt megtakarítások megvalósulását.

A **lakóépületek és háztartások energiahatékonyságának javítása** érdekében a **Nemzeti Épületenergetikai Stratégia** a Kormány február 18-ai döntése alapján elfogadásra került. A Stratégia meghatározta azokat a célokat, követelményeket és várható fajlagos költségeket, amelyek alapján elindítható egy széleskörű épületkorszerűsítési program. Ennek részeként megkezdődött az épületállomány felújítására vonatkozó programok tervezése, és a támogatási pályázati kiírások elkészítése, illetve az energiahatékonyság növelését elősegítő támogatási programok elindítása. 2014 őszén elindult az „**Otthon Melege Program**”**(42)**. A program keretein belül szeptemberben három új pályázati konstrukció került meghirdetésre, melyek az elavult háztartási gépek, kazánok és nyílászárók cseréjéhez nyújtanak vissza nem térítendő támogatást magánszemélyek részére. Az Otthon Melege Programban a társasházak energia-megtakarítást eredményező korszerűsítésére, felújítására bruttó 10 milliárd forint állami támogatás áll rendelkezésre, amelyből kb. 20 000 lakást támogat a Program – ezek száma a támogatást nyert társasházak lakásszámának függvényében változhat.

Folyamatban van az „**új energiahatékonysági**” **irányelv**¹⁴ **nemzeti jogba történő átültetése (43)**. Az ágazati törvények és azok végrehajtására szolgáló jogszabályok módosítása biztosítja a hatályos szabályozás uniós követelményeknek való megfeleltetését. Emellett az egyes ágazati törvények keretein túlnövő, egységes energiahatékonysági szabályok nemzeti jogban való megjelenítése miatt nélkülözhetetlenné vált az energiahatékonyságról szóló új törvény megalkotása is. Az Irányelvet érintő teljes jogszabálycsomag kihirdetésére előreláthatólag 2015 első féléve végén kerül sor.

Magyarországon a közösségi közlekedés részaránya 2012-ben 32,3% volt a személyszállításban, ami a legmagasabb az EU-ban, és így messze meghaladja az EU-átlagot (16,7%). Emellett az Eurobarométer 2014. novemberi felmérése szerint a magyarországi megkérdezettek 22%-a válaszolta azt, hogy a kerékpár a leggyakrabban használt közlekedési eszköze, ami közel háromszorosa az EU-átlagnak (8%). Csupán Hollandia (36%) és Dánia (23%) előz meg minket. Magyarország jó úton halad, hogy a kerékpár mindenki számára elérhető és valós, környezettudatos alternatív közlekedési eszközt jelentsen. Magyarország 2007 és 2013 között európai szinten is kiemelkedő összeget, mintegy 60 milliárd forintot fordított kerékpáros fejlesztésekre.

A **MÁV-csoport szervezeti átalakításának (44/a)** keretében kialakításra került az új, integrált személyszállítási szervezet, amelyben a vontatási (MÁV-TRAKCIÓ Zrt.) és a javítási (MÁV-GÉPÉSZET Zrt.) tevékenység integrálásra került a vasúti személyszállítás zökkenőmentes lebonyolításáért felelős MÁV-START Zrt.-be. Ezen kívül is tovább karcsúsodott a MÁV szervezete: a MÁV Zrt. leányvállalatainak száma 32-ről 27-re csökkent 2014-ben.

A pályaműködtetési közszolgáltatási tevékenységet 2015-ben is a MÁV Zrt. látja el. A MÁV Zrt. saját hatáskörében mindent megtesz annak érdekében, hogy a pályaműködtetés, valamint annak elszámolási keretei átláthatóak legyenek, biztosítva ezzel, hogy – az adóssághozzájárulás függvényében a későbbiekben megszülető állami döntés esetén – a pályaműködtetés kiszervezése zökkenőmentesen megtörténhessen a 2013. január 1-jével létrehozott Nemzeti Vasúti Pályaműködtető Zrt.-be. Az átláthatóság növelése érdekében a

---

¹⁴ 2012/27/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv

MÁV Zrt.-nél a szervezetek belső elkülönítése és az ingatlanvagyon áttekintése, leltárba vétele történt meg 2014-ben.

A költségtakarékossági intézkedéseknek, illetve az állami adósságvállalásnak köszönhetően a MÁV-csoport adósságállománya 2010 végéhez képest a felére (153 milliárd forintra) csökkent 2014 végére (2010 végén 300 milliárd forint, 2013 végén pedig 222 milliárd forint volt). Ezen belül a MÁV Zrt. adóssága 2014 végére a 2013 végéhez képest 36%-kal (163 milliárdról 105 milliárd forintra), a MÁV-START Zrt.-é pedig 18%-kal (56 milliárdról 46 milliárd forintra) csökkent. A tervek szerint 2015-ben jelentősen tovább zsugorodik az adósság (a MÁV Zrt.-é 40%-kal, 63 milliárd forintra, a MÁV-START Zrt.-é pedig 24%-kal, 35 milliárd forintra). A személyszállítási szolgáltatók állami költségtérítési igénye a szerkezeti átalakításoknak és a hatékonyságjavító intézkedéseknek köszönhetően folyamatosan zsugorodik.

A MÁV-START Zrt.-vel és a GYSEV Zrt.-vel 2013-ban kötött személyszállítási közszolgáltatási szerződés tíz évre rögzíti többek között a finanszírozás és ezen belül a bevételekkel nem fedezett indokolt költségek számításának szabályait, ezáltal kiszámítható, stabil működési kereteket teremt. A MÁV-START költségtérítése a 2011. évi 160 milliárd forintról 2013-ban 150 milliárd forintra, 2014-ben pedig 146,8 Mrd Ft-ra csökkent. A 2015. évre 144 milliárd forint a költségtérítési igény. A GYSEV Zrt. költségtérítési igénye a 2014. évi 10,5 milliárd forintról 10,4 milliárdra csökken 2015-ben a tervek szerint.

A Volán-társaságok 7 regionális társaságba történő összevonása 2015. január 1-jével megvalósult (44/b), ezzel lehetővé vált a vezetői szintek és a párhuzamos szervezeti egységek számának jelentős csökkentése, a közös beszerzések alkalmazásából eredő gazdasági előnyök további kihasználása. A társaságok regionális átszervezési folyamatának, a költségracionalizálási lépéseknek köszönhetően a cégek költségtérítése a 2013. évi 44 milliárd forintról 2014-ben 42 milliárd forintra csökkent.

Az ajánlás végrehajtását és az Európa 2020 stratégia keretében megfogalmazott hazai célokat számos további intézkedés támogatja, amelyeket az 1. sz. mellékletben található táblázat mutat be részletesebben.

IV. EURÓPA 2020 CÉLKITŰZÉSEK

IV.1. Foglalkoztatás

Magyarország a foglalkoztatási szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a 20-64 év közötti népesség foglalkoztatási arányának 75 %-ra növelését tűzte ki célul 2020-ig.

Magyarországon az elmúlt években jelentősen nőtt a **foglalkoztatás** a munkaképes korú lakosság körében, amit a kismértékben javuló európai makrogazdasági környezet is támogatott. **Magyarország 2014-ben is az EU-nál nagyobb mértékben tudta növelni a foglalkoztatást**, 2014-ben 66,7%-os szintet ért el a 20-64 éves korcsoportban, ami meghaladta a gazdasági válság előtti szintet (2007: 63%).

		2010	2011	2012	2013	2014
Foglalkoztatási ráta (20-64 évesek) %	HU	59,9	60,4	61,6	63,0	66,7
	EU 28	68,6	68,6	68,4	68,4	69,3*
Munkanélküliségi ráta (15-74 évesek) %	HU**	11,2	11,0	11,0	10,2	7,7
	EU 28	9,6	9,6	10,5	10,8	10,2*
Aktivitási ráta (20-64 évesek) %	HU	67,4	67,9	69,2	70,0	72,2
	EU 28	75,6	75,6	76,2	76,5	76,9*
Regisztrált álláskeresők száma (ezer fő)	HU	583	583	559	528	431

Forrás: Eurostat; *2014.I-IV. negyedév átlaga;**forrás: KSH

A **munkanélküliség** a 2010-es csúcs (11,2%) után csökkenő trendet vett fel Magyarországon, 2014-ben a korábbi évek enyhébb csökkenését jelentősebb, 2,5 százalékpontos csökkenés követte (7,7%-ra). Eközben az EU-ban a munkanélküliségi ráta kisebb mértékű emelkedése volt látható 2013-ig, míg 2014. évben összességében már csökkenést mutatott.

A regisztrált álláskeresők éves átlagos létszáma a korábbi években tapasztaltnál is nagyobb mértékben csökkent, a 2014-es 431 ezer fős létszám 97 ezer fővel kevesebb az előző évinél. A csökkenés háttérében az egyre élénkülő elsődleges munkakereslet mellett a közfoglalkoztatás aktiválási elemeinek (köztük képzések) bővülése, valamint a további aktív munkaerő-piaci programoknak köszönhető foglalkoztatás-bővülés is szerepet játszottak. A munkanélküliség csökkenése a Kormány aktivizáló politikájának is köszönhetően bővülő munkaerő-piacon valósult meg, az **aktivitási ráta jelentős növekedést mutatott**, a 2010-es 67,4%-ról 2014-re 72,2%-ra nőtt.

Az aktivitás növelése mellett továbbra is kiemelt figyelmet fordít a Kormány az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, fiatalok, és hátrányos helyzetűek hosszútávon fenntartható munkaerő-piaci integrációjára, mivel a javuló trend mellett helyzetük továbbra is kedvezőtlenebb, mint az uniós átlag (a fiatalok esetén ezt a NEET ráta 2013-as 15,4%-os, Uniós szintnél magasabb értéke is mutatja). E célcsoportokat a Kormány több intézkedéssel is támogatja 2015-ben is. A 4. számú országspecifikus ajánlás végrehajtását célzó

intézkedéseket bemutató fejezetben leírt intézkedések mellett e célt szolgálja a 2015-2018-as időszakban a **kkv-k termelési kapacitásainak bővítését, és munkahelyteremtését célzó fejlesztéseket támogató program (45)**, mely a korszerű technológiák alkalmazásához és gépberuházásokhoz nyújt beruházási támogatást, a szabad vállalkozási zónákban működő vállalkozások részére, így célzottan a hátrányos helyzetű térségek fejlesztése valósul meg. A korábbi hasonló program tapasztalatai szerint 2010 és 2014 között 3700-nál több vállalkozás részesült támogatásban, így közel 22 ezer új munkahely létesült, és több mint 45 ezer munkahelyet sikerült megőrizni.

A foglalkoztatási célkitűzés és az elsődleges munkaerő-piaci foglalkoztatás bővítése érdekében a Kormány számos intézkedést tett, és tervez 2015. évre, melyek három nagy csoportba sorolhatók a célcsoport foglalkoztatási helyzete alapján.

Az első lépés a **tartósan munkanélküliek vagy inaktívak** (alacsony iskolai végzettségűek, romák, magas munkanélküliségű térségekben élők) számára **átmeneti foglalkoztatási lehetőség biztosítása a közfoglalkoztatás megerősítésével**. 2014-ben a közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos létszáma 178 ezer fő volt, azaz 41%-ot emelkedett éves szinten.

Következő lépésként a **közfoglalkoztatásból a nyílt munkaerőpiacra való kivezetést elősegítő eszközök** fokozása, többek között a képzési programokba bevontak számának növelése és a képzések minőségének javítása mellett a közvetíthetőség feltételeinek javításával valósult meg. *(Részletesebben lásd III.4. alfejezetben.)*

Emellett a szociális gazdaság önfenntartó képességének erősítése kiegészül a **társadalmi vállalkozások ösztönzésével (46)** piacképes termékek és szolgáltatások előállításának támogatásán keresztül is. Ez az ESZA társfinanszírozással megvalósított konstrukció a közfoglalkoztatottak „köztes” munkaerő-piaci alkalmazását teszi lehetővé, és a későbbiekben a nyílt munkaerő-piaci megjelenéshez is hozzájárulhat, ezzel csökkenti a térség munkanélküliségét, valamint hozzájárul a szegénység kockázatának mérsékléséhez.

A legfontosabb cél a nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedés támogatása, melynek érdekében az állam által támogatott aktív munkaerő-piaci eszközök megerősítésre kerültek *(részletesebben lásd III.4. alfejezetet)* és a Kormány számos intézkedéssel segíti a munkahelyteremtést (munkát terhelő adók csökkentése, vállalkozások számára nyújtott adókedvezmények, gazdaságfejlesztési és beruházási támogatások, stb.). Emellett a **jogszerű foglalkoztatást segítő szolgáltatásokkal (47)** a szociális partnerek bevonásával mind a munkavállalók, mind a munkaadó vállalkozások jogi és adózási tanácsadásban részesülhetnek.

A női foglalkoztatás szintje az egyre kedvezőbb munkaerő-piaci környezetben folyamatosan emelkedett az elmúlt 3 évben, 2014-ben elérte a 60%-ot a 20-64 éves korcsoportban, ami évtizedek óta a legmagasabb szint, és 3,3 százalékpontos emelkedést jelent 2013-hoz viszonyítva (a 2010 és 2012 közötti 1,7 százalékpontos emelkedés után). Összehasonlításként: az EU 28 tagállamának átlagában a mutató 2014 során kisebb mértékben emelkedett (2014: 63,4%-ra, ami 0,8 százalékpont növekedés éves alapon).

A foglalkoztatás növelésének további eszköze a **rugalmas foglalkoztatás ösztönzése (49)**, és a **családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatása (48)**. A női foglalkoztatás támogatására 2014-től működik a GYED (gyermekgondozási díj) extra, mely a

kisgyermekes anya munkába állása esetére továbbra is biztosítja a gyermekgondozási támogatást. Emellett a Kormány a Munkahelyvédelmi Akció részeként a munkáltatókat adó- és járulékkedvezményben részesíti gyermeküket nevelő nők foglalkoztatása esetén. (Az intézkedést és a családi adókedvezményt részletesen az adózási II.3. alfejezet tárgyalja.) Mindemellett – részben a GYED extra bevezetése miatt is – folytatódik a napközbeni ellátások további célzott fejlesztése, az erről készülő, várhatóan 2015 végén elfogadandó koncepció egyik fontos eleme a hátrányos helyzetű településen élő gyermekek támogatása. Ennek keretében további 17 ezer gyermekgondozási férőhelyet hoznának létre, amivel országosan 60 ezerre nőne a férőhelyek száma. A kisgyerekes szülők foglalkoztathatóságát támogatja a rugalmas foglalkoztatás és a családbarát munkahelyi környezet kialakításának ösztönzése érdekében 2014 végén meghirdetett program, melynek keretében a résztvevő vállalatok a munkakörnyezet rugalmassá és családbaráttá alakítására tervet készítenek, majd támogatást kaphatnak az átalakításhoz. Az intézkedés 200-500 vállalkozás átvilágításával várhatóan legalább 10 ezer fő munkavállalót érint majd (akiknek egy része kisgyermeket nevelő szülő).

A foglalkoztatás bővülését alapvetően befolyásolja **a bérek, ezen belül a jogszabályban meghatározott minimálbér, illetve bérminimum alakulása**. 2015. január 1-től a minimálbér 105.000 Ft-ban, a garantált bérminimum 122.000 Ft-ban került megállapításra. A minimálbér és garantált bérminimum megállapítására transzparens módon került sor. Tekintettel arra, hogy a béremelés mértéke jelentős részben a magánszféra gazdasági potenciáljától függ, a Kormány egyeztetést folytat a versenyszféra szereplőivel a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma (VKF) keretein belül. A Fórum egy triparti szerv, mely a szakszervezetek és a munkáltatók nézeteit, valamint az inflációt, a gazdaság termelékenységét és a reálbéreket (azaz a vásárlóerőt) is figyelembe véve tett javaslatot a minimálbéremelés mértékére. Ezt követően került sor a szélesebb körű, társadalmi partnerekkel – többek között a civil szervezetekkel – történő konzultációra a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (NGTT) keretein belül. Magyarországon sem a minimálbér szintje, sem az átlagbérekhez viszonyított aránya sem tekinthető kiugróan alacsonynak vagy magasnak régiós összehasonlításban. A minimálbér emelésének üteme mérsékelt volt 2010-től, az egyetlen kiugró növekedést az adórendszer változásából fakadó kompenzációs kiigazítás jelentette 2011-12 között. A növekedés üteme ettől eltekintve éves szinten 3-5%-os volt. A KSH adatai alapján a bruttó átlagbér 4,5%-kal nőtt a közfoglalkoztatás nélkül számított magánszektorban, míg a minimálbéremelés mértéke csak 3,57% volt 2014-ben, és 2015-re is mindössze 3,45%.

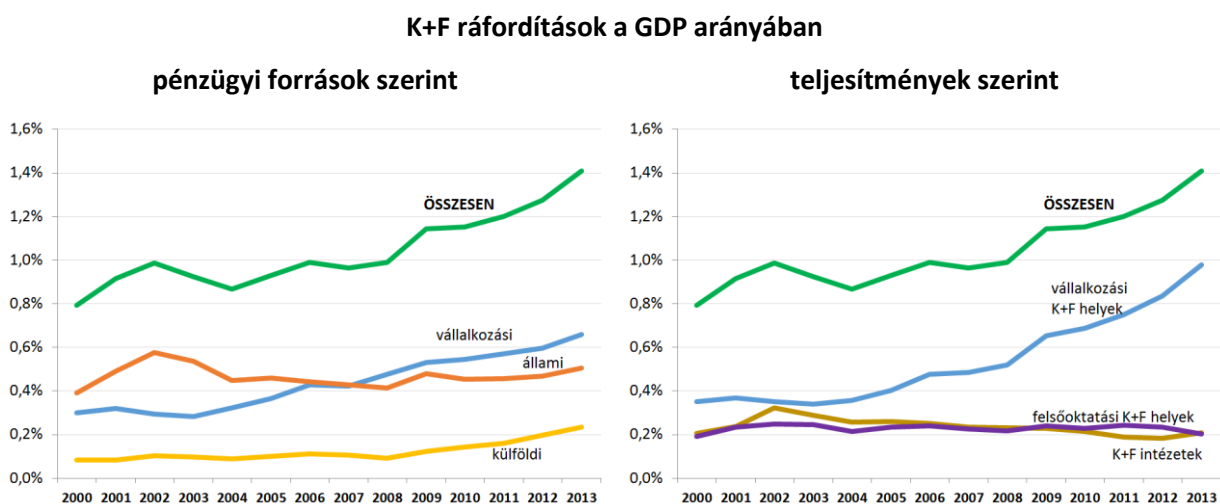
A kapcsolódó képzési intézkedések és a foglalkoztatást elősegítő további konkrét, az országspecifikus ajánlások 4. számú csoportjához szorosan kapcsolódó intézkedések a III.4 alfejezetben kerülnek bemutatásra.

Az Európa 2020 stratégia keretében megfogalmazott hazai célokat számos további intézkedés támogatja, amelyeket a 2. sz. mellékletben található táblázat mutat be részletesebben.

IV.2. Kutatás-fejlesztés előmozdítása

Magyarország az Európa 2020 Stratégia kutatás-fejlesztési célkitűzéséhez kapcsolódva a kutatás-fejlesztési ráfordítások szintjének a bruttó hazai termék 1,8 %-ára történő növelését vállalta 2020-ig.

Az előzetes GDP-adatokkal számolva 2013-ban a K+F ráfordítások a bruttó nemzeti össztermék 1,44%-át tették ki (GERD mutató¹⁵), mely arány az elmúlt éveket tekintve folyamatosan nő (2012-ben 1,3 % volt; 2011: 1,22 %; 2010: 1,17 %). A GERD összetétele kedvezőbb, a húzóerőt elsősorban a vállalkozások és a külföld által finanszírozott K+F jelentik. 10 év alatt a kutató-fejlesztők létszáma csaknem 10 ezer fővel bővült Magyarországon, és 2013-ban meghaladta a 25 ezret.¹⁶

Forrás: számítás KSH adatok alapján

A Kormány célja, hogy építve az S3, illetve a KFI stratégiára, a korábbi időszagnál erőteljesebben támogassa a kutatás-fejlesztést. A korábbi szemlélethez képest jelentős változás, hogy a vállalati szféra mellett a tudományos non-profit szektor támogatása is hangsúlyossá válik. Cél továbbá a kkv-k hálózatosodásának, illetve a vállalatokkal való együttműködéseknek a kiemelt ösztönzése.

A magyar KFI intézményrendszer 2015-ben jelentősen átalakult.¹⁷ A Nemzeti Innovációs Hivatal és az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok, valamint a Miniszterelnökség Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot (KTIA) kezelő részének összeolvadásával megalakult a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH), valamint a korábbi KTIA jogutódjaként létrejött a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap (NKFIA). Ezzel a korábban széttagolt KFI-szakpolitika és -finanszírozás egységes irányítás alá került. A létrehozott szervezet legfontosabb előnye, hogy egységesíti a támogatási rendszert, valamint egy szervezetbe integrálja a KFI szakpolitikát és a finanszírozást. Ezzel lehetővé válik a források hatékonyabb, koordinált felhasználása.

¹⁵ Gross Domestic Expenditure on R&D

¹⁶ Teljes munkaidő-egyenértékessel számítva.

¹⁷ 2014. évi LXXVI. törvény a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról

2014-ben elkészült a **Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia** (S3 stratégia). A stratégia első intézkedési terve várhatóan 2015 közepéig készül el. Az intézkedési terv meghatározza a stratégiai célkitűzések megvalósításának fókuszait, beazonosítja az érintetteket és felelősöket, a célok megvalósításához rendeli a szükséges forrásokat, valamint javaslatot tesz az irányítási, szabályozási és adminisztrációs változtatásokra. **(50)**

A stratégiai jelentőségű kutatás-fejlesztési tevékenységeket támogató ún. **K+F Versenyképességi és Kiválósági Szerződéses program 2014 végén 7,2 Mrd forint keretösszeggel lett meghirdetve**. Három alprogramjában ((1) Egészségipari K+F projektek; (2) Energetikai K+F projektek; (3) Irányítástechnikai K+F projektek) nemzetgazdasági szinten jelentős méretű, a kutatás-fejlesztés és az ipar számára kiemelkedő fontosságú, elsősorban felülről kezdeményezett pályázatok kaphatnak támogatást. Összesen 3-12 pályázat, alprogramonként 1-4 pályázat támogatása várható. **(51)**

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) 2014 novemberében közzétette pályázati felhívását Lendület-kutatócsoportok létrehozására az MTA kutatóközpontjaiban, kutatóintézeiteiben és a hazai egyetemeken. A felhívás a befogadó kutatóhelyeken új téma kutatására alakuló csoportok számára 5 éves időszakra biztosít támogatást. A 2015-ben rendelkezésre álló mintegy 400 millió Ft-ból megközelítőleg 8-12 új kutatócsoport indítható. **(52)**

A **Nemzeti Agykutatási Program (NAP) támogatására** 2014-ben a Kormány 12 Mrd Ft elkülönítéséről döntött. A 6,4 Mrd forinttal gazdálkodó "A" alprogram stratégiai célja **a már nemzetközi élvonalba tartozó kutatóhelyek megerősítése új kutatási témák, technológiák bevezetésével**, az 5,6 Mrd forint összköltségű „B” alprogram célkitűzése az agyelszívás visszafordítása külföldön dolgozó kutatók meghívásával és alkalmazásával. **(53)**

Az **adóoldali K+F ösztönzés** (így a K+F tevékenység végzése esetén igénybe vehető adókedvezmény) továbbra is a hazai támogatáspolitikai fontos eleme. A 2014 januárjában a doktori képzésben résztvevő kutatókra kiterjesztett adókedvezményt is egyre több vállalat veszi igénybe: tavaly a kedvezményt több mint 800 Ph.D. fokozattal rendelkező foglalkoztatott, illetve 60 doktori képzésben résztvevő kutató esetében érvényesítették. **A K+F minősítési rendszer** átfogó értékelésére 2013 utolsó negyedévében került sor. Az értékelés rávilágított a vállalkozások azon igényére, hogy ne csupán hatóságok és bíróságok, hanem harmadik személyek, vállalkozások megkeresésére is készüljenek minősítések. Ezt a lehetőséget a minősítést végző Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala 2014-ban megnyitotta, és már több mint félszáz esetben készített vállalkozások számára hatósági szakvéleményt.

2015-2016-ban uniós és hazai források felhasználásával az alábbi főbb innovációhoz kapcsolódó intézkedések várhatók:

Cél továbbá vállalatok önálló, illetve együttműködésben végzett K+F+I tevékenységének támogatása mind kombinált hiteltermékek keretében, mind grant jellegű támogatásokkal. Cél, hogy az innovatív vállalkozások (beleértve a beszállítókat) a már meglévő, piacképes termékeiket továbbfejlesszék, és a továbbfejlesztett termékek piaci bevezetését megvalósítsák. **(54, 55)**

Az innovációs start-up és spin-off ökoszisztéma kiépítése érdekében a technológiai inkubátorok felállításán és az ötletek szűrésén túlmutató program indul 2015-ben, amely az

induló technológiai vállalkozások felépítésének egymásra épülő fázisaihoz nyújt közvetlen támogatást **(56)**. **Egyszerűsített felhívási rendszerben ún. innovációs voucher-ek kerülnek meghirdetésre.** A pályázat célja a vállalatok K+I tevékenységének ösztönzése és elősegítése innovációs szolgáltatások vásárlásának támogatásával. **(57)**

Magyarországon a közfinanszírozású kutatóintézetekkel vagy kormányzattal együttműködő innovatív vállalkozások aránya alacsony. A 25 Mrd forint költségvetésű **K+F Versenyképességi és Kiválósági Együttműködések program (58, 59)** széleskörű együttműködéssel megvalósuló nagyméretű, a kutatás-fejlesztés és az ipar számára kiemelkedő projekteket támogat majd. 2015 nyarán hasonló, de kiemelten egy társadalmi probléma megoldására fókuszáló pályázat is kiírásra kerül 15 Mrd Ft-os keretösszeggel. A 25 Mrd Ft-os keretösszegű **K+I infrastruktúra megerősítése elnevezésű program (60)** a tudásbázisok versenyképességéhez szükséges korszerű kutatási infrastruktúra megteremtését célozza. **A nemzetközi K+F Kapcsolatok fejlesztése (61)** érdekében kidolgozott program hozzájárul a kétoldalú TÉT együttműködés keretében folytatott kutatásokban résztvevő kutatók költségeihez, a projektek magyar partnerének támogatásához, továbbá a HORIZON 2020 program, és egyéb közös EU-s kezdeményezések keretében induló projektek előkészítéséhez, költségeinek fedezetéhez.

A **stratégiai K+F műhelyek kiválósága** program 10 Mrd Ft-os keretével felsőoktatási kutatócsoportok létrehozását, megújítását célozza a kimagasló teljesítményű kutatók és fiatal tehetségek oktatás alóli tehermentesítésével, külföldről történő hazahívásával, itthon tartásával, erőforrások biztosításával. **(62)**

A **„Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központ - Kutatási infrastruktúra fejlesztése”** elnevezésű program a felsőoktatás és a vállalatok közti kapcsolatok erősítését célozza. A támogatás egy-egy egyetem műszaki beállítottságú karának együttműködési központjait látja el eszközökkel, az azokhoz szükséges terekkel, valamint képzett humán erőforrásokkal. A központok a helyi kkv szektor K+I tevékenységéhez biztosítanak eszközparkot és kutatási segítséget, lehetővé teszik az ágazati szereplők közötti intenzívebb tudásáramlást, a képzési és K+I tevékenységek összehangolását, valamint a nemzetközi programokba történő intenzívebb bekapcsolódást. **(63)**

Az ELI lézer kutatóközpont (ELI-ALPS) nagyprojektjének 2. fázisa 35 Mrd Ft-ból valósul meg. A világszínvonalú nagyméretű kutatási infrastruktúra elősegíti, hogy Magyarország és a közép-kelet-európai régió az Európai Kutatási Térség meghatározó szereplője lehessen, hozzájárulva Európa pozíciójának erősítéséhez a globális K+F szektorban. A projekt korszakos jelentőségű a teljes magyarországi kutatás-fejlesztési ökoszisztéma szempontjából. **(64)**

Összhangban az ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructures) céljaival 2015. év végéig **Kutatási Infrastruktúra Roadmap** készül. Az útiterv bemutatja a hazai viszonylatban fejlesztendő kutatási infrastruktúrákat, ezek kapcsolódási lehetőségeit más uniós (pl. ESFRI) infrastruktúrákhoz, valamint forrásigényük nagyságrendjét. Az útiterv a kutatási infrastruktúrákat érintő nemzetközi szervezeti tagdíjakról, csatlakozásokról, illetve a fejlesztésekről szóló döntések megalapozását szolgálja. **(65)**

Az elkövetkezendő két év során a tervek között szerepel a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzés **(ún. Pre-commercial Procurement, Pcp) bevezetése is.** A 2014-es évben

a PcP eljárás, mint tesztelendő, új eszköz pilot projektjavaslatként került be az S3 stratégiába, elindítása 2016-re várható.

Az Európa 2020 stratégia keretében megfogalmazott hazai célokat számos további intézkedés támogatja, amelyeket a 2. sz. mellékletben található táblázat mutat be részletesebben.

IV.3. Klíma- és energiapolitika

Magyarország az Európa 2020 Stratégia energia és klímapolitikai céljaihoz kapcsolódva, 2010-ben a hazai adottságokhoz igazodóan a megújuló energiaforrások részarányának 14,65 százalékra növelését, 10 százalékos teljes energiamegtakarítást, valamint az üvegházhatású gázok kibocsátásának (2005-ös szinthez képest) legfeljebb 10 százalékos növekedését vállalta 2020-ig az EU Emisszió-kereskedelmi Rendszerének hatálya alá nem tartozó szektorokban.

A magyar energiapolitika a 2030-as időtávra kiterjedő Nemzeti Energiastratégián alapul. A dokumentum azonosítja a terület előtt álló legfőbb kihívásokat, így globális szinten az energiahordozók fokozódó szűkösségét, a fosszilis tüzelőanyagok használatának jelentős hozzájárulását a klímaváltozáshoz, hazai szinten pedig az ország importfüggőségének problémáját. Az ezek mentén megfogalmazott stratégiai cél a lakosság és a vállalkozások biztonságos és megfizethető energiaellátásának biztosítása, az ország földrajzi adottságai és a technikai fejlődés adta lehetőségek figyelembe vételével. A megújuló energiaforrások szerepének növelése, valamint az energiahatékonyság fokozása hangsúlyos szerepet tölt be a 2014-2020-as időszakban rendelkezésre álló európai uniós források felhasználása során is. A Kormány elköteleződését mutatja, hogy a megújuló energiaforrások fokozott alkalmazása a Környezeti és Energhatékonsági Operatív Program mellett további Operatív Programokon (TOP, VEKOP, GINOP) belül is támogatandó célként jelenik meg – megsokszorozva a terület által a korábbi időszakban elérhető támogatási források összegét. Magyarországon különösen a hűtés és fűtés területén jelentős a megújuló energiaforrások potenciálja. Emellett fontos cél az elektromobilitás népszerűsítése, terjedésének elősegítése is.

Hazánk energiahatékonysági célértékeinek meghatározása a 2011-ben elfogadott Nemzeti Energiastratégia primerenergia-felhasználási előrejelzésein alapszik. Tekintettel arra, hogy az Energiastratégia 2020-ra és 2030-ra vonatkozó előrejelzései a 2008-2010. évi, a gazdasági válság kezdeti szakaszában lévő energiefelhasználási adatokon alapultak, szükségessé vált új energiefelhasználási pályák kijelölése. Az új „Ölbe tett kéz” és az energiahatékonysági vállalásainkat tükröző „Közös erőfeszítés” forogatókönyvek 2020-ra előrevetített primerenergia-felhasználási értékeinek differenciája, ennek megfelelően a 2020-ra elérhető primerenergia-megtakarítási célérték 92 PJ. Az ÜHG kibocsátás-csökkentésnél is alapul vett 1990. évi bázisú nézve mindez 16,2 %-os megtakarítást jelent a primerenergia-felhasználás vonatkozásában 2020-ra. Ezen értékek és a PRIMES-modell legújabb, 2013. évi változatának magyarországi adatai alapján újrafogalmazott célkitűzés szerint hazánk a 2005. évi bázist alapul véve 2020-ra 10,4%-kal csökkenti a primerenergia-felhasználást. Az új 2020-as energiaprognózis értékeket vesszük figyelembe az új Nemzeti Energhatékonsági Cselekvési Terv (NEHCST III.) és a Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terv (NCST) véglegesítésekor.

A dokumentum lezárásakor elérhető legfrissebb adat szerint 2013-ban a megújuló energia részaránya a teljes bruttó energiafogyasztáson belül 9,8%-ra nőtt, folytatva a korábbi évek kedvező trendjét. A 2012-es évhez képest ez 0,3 százalékpontos növekedést jelent. A villamosenergia-termelésen belül 2013-ban a megújuló energiaforrások alkalmazása 3,69 százalékkal bővült.¹⁸ Ebben az évben a nem vegyes tüzelésű (tisztá) biomassa, napenergia és a biológiailag lebomló kommunális hulladék hasznosítása növekedett számottevően, mind a beépített kapacitás, mind a villamosenergia-termelés tekintetében.

**A megújuló energia részaránya
a teljes bruttó energiafogyasztáson belül (%)**

Forrás: Eurostat

Az energiafelhasználás Magyarországon stagnálást mutatott 2013-ban: az elsődleges energiafogyasztás a 2012-es 21,7 millió tonna kőolaj-egyenértékről (TOE) 21-re csökkent, a végfogyasztás 14,8 millió TOE-ről enyhe mértékben 15 TOE-re emelkedett.¹⁹

Az EU emisszió kereskedelmi rendszerének (EU ETS) hatálya alá nem tartozó szektorokban tovább csökkent az üvegházhatású gáz kibocsátás: a 2011-es 43,56 millió tonna CO₂-egyenértékről 40,72 millió tonna CO₂-egyenértékre 2012-re.²⁰

Folyamatban van **Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Tervének felülvizsgálata. (69)** A dokumentum felülvizsgálatának szempontjait az új energiamegtakarítási célkitűzés, a technológiai fejlődés eredményeinek hasznosítása, az energiafogyasztók teherbíró képessége, a biomassa hasznosításának a mezőgazdaságra és

¹⁸ MEKH adatok <http://www.mekh.hu/adatok-statisztikak-2/sajto/sajtokozlomenyek-2/1002-142-gwh-val-nott-a-tisztan-biomassa-alapu-villamosenergia-termeles-2013-ban.html>

¹⁹ EUROSTAT

²⁰ EUROSTAT

vidékfejlesztésre gyakorolt komplex kölcsönhatása, valamint a 2014-2020-as időszak hazai és európai uniós forrásai jelentik.

A **megújuló energiaforrások alkalmazását elősegítő támogatási programok (70)** egyik meghatározó forrása 2014-től a Zöldgazdaság Finanszírozási Rendszer (ZFR), amely az EU emisszió kereskedelmi rendszeréből befolyt kvótabevételekből kerül finanszírozásra. A megújuló energiaforrások hasznosítása hangsúlyos szerepet tölt be a 2014-2020-as időszakban rendelkezésre álló európai uniós források felhasználása során is a KEHOP mellett a TOP, GINOP, VEKOP operatív programokban. Emellett folyamatban van a megújuló- és alternatív energiaforrásokból előállított hő- és villamos energia kötelező átvételi rendszerre (METÁR) vonatkozó szabályozási koncepció prenotifikációja. Az új koncepció tervezete 2015 júniusában kerülhet megküldésre hivatalos bejelentés formájában a Bizottság részére. A Bizottság jóváhagyását követően a Kormány 2015 folyamán kormányrendelet formájában elfogadhatja a METÁR-t, és 2016. január 1-jével hatályba léptetheti.

Az Európai Unió elektromobilitást előmozdító céljaival összhangban, folyamatban van a **Jedlik Ányos Terv (JÁT) előkészítése**. A JÁT keretében egyrészt az elektromobilitás elterjesztéséhez kapcsolódó K+F+I tevékenység támogatása, a hazai gyártás előmozdítása az elsődleges cél. Emellett szükség van szakemberek és technikusok képzésére, akik nemzetközi szinten is hozzáadott értéket jelenthetnek kutatás-fejlesztési feladatok elvégzésében. További lépést jelent a közösségi közlekedés e-mobilitásban betöltött szerepének vizsgálata, alkalmazási lehetőségei, finanszírozásának elősegítése, illetve a bekapcsolódás nemzetközi, EU szervezetek működésébe (pl. European Green Vehicles Initiatives). A terv további irányait az elektromos mobilitás infrastruktúrájának jelentős iparfejlesztési potenciált hordozó bővítése, a projektek finanszírozásának elősegítése, az elektromos mobilitást támogató jogi- és adózási feltételek felülvizsgálata, kibővítése, valamint mintaprojektek definiálása és finanszírozásának elősegítése jelentik. **(71)**

Az Európa 2020 stratégia keretében megfogalmazott hazai célokat támogató intézkedéseket a 2. sz. mellékletben található táblázat mutatja be részletesebben.

Az energiahatékonyság ösztönzését célzó intézkedések, így a Nemzeti Épületenergetikai Stratégia elfogadása, a lakóépületek és háztartások energiahatékonyságát javító Otthon Melege Program, a III. Nemzeti Energhatékonysági Cselekvési Tervének (NEHCST III.) szakmai véglegesítése és a 2012/27/EU „új energiahatékonysági” irányelv nemzeti jogba történő átültetése az országspecifikus ajánlások végrehajtásáról szóló III./7. alfejezetben kerülnek részletesebben bemutatásra.

IV.4. Oktatás

Magyarország a képzettségi szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának (a 30-34 évesek körében) 30,3%-ra növelését és a korai iskolaelhagyók²¹ arányának (a 18-24 évesek körében) 10%-ra csökkentését vállalja 2020-ig.

²¹ A 18-24 évesek közül azon fiatalok aránya, akik felső középfokú végzettséggel nem rendelkeznek, és az adatfelvétel idején oktatásban, képzésben nem vesznek részt. A felső középfokú végzettség definíciója: középszintű végzettség, illetve OKJ 3-as szintű szakképesítés.

Tekintettel arra, hogy a 2014. évi országspecifikus ajánlások több ajánlást is tartalmaznak a korai iskolaelhagyók arányának csökkentésére, valamint a felsőfokú végzettség nagyobb arányú megszerzésére, és hogy az ezen ajánlások végrehajtása irányába tett lépések nagyobb részt megegyeznek az Európa 2020 oktatási célok elérését szolgáló intézkedésekkel, így minden, az oktatáshoz kapcsolódó intézkedés a III.6-os alfejezetben kerül részletesen bemutatásra. Ilyenek a végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú Stratégiában és a Köznevelés fejlesztési Stratégiában, valamint az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiájában felvázolt intézkedések, a minőségi kisgyermekkorú nevelés kiterjesztése, a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességét támogató komplex programok és ösztöndíjprogramok (Útravaló ösztöndíjprogramok, integrált pedagógiai programok, Arany János programok, Tanoda Program, Második Esély, roma szakkollégiumok), továbbá a szegregáció megelőzését és az integráció erősítését célzó intézkedések. Szintén ott kerülnek kifejtésre a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának növelését célzó, és egyben a hátrányos helyzetű hallgatók támogatását szolgáló programok és ösztöndíjak - mint a Bursa Hungarica és a mentorprogram -, az idegen nyelv fejlesztését célzó programok, a felsőoktatási szakképzés, a nem formális és informális tanulás megerősítése és a duális képzési rendszer bevezetése.

IV.5. Társadalmi felzárkózás

Magyarország az Európa 2020 Stratégia szegénységi céljához kapcsolódva a gyermekes családok szegénységi rátájának, a súlyos anyagi nélkülözésben élők számának, valamint az alacsony munkaintenzitású háztartásban élők számának 20-20%-os csökkentését vállalta 2020-ig; ez – a három indikátor által lefedett népesség közötti átfedések kiszűréseivel – 450 ezer fő szegénységből való kiemelésével egyenértékű.

A KSH legfrissebb adatait tekintve 2013-ban Magyarországon a teljes lakosság 31,1%-át, azaz 3 millió 44 ezer embert érintett a relatív jövedelmi szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának legalább egy dimenziója, ami 2,4 százalékponttal, azaz 241 ezer fővel alacsonyabb a 2012. évinél. Ezen belül az egyes dimenziókat tekintve az alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya 0,3 százalékponttal, a súlyos anyagi deprivációban élők aránya pedig 2,9 százalékponttal csökkent, miközben 0,3 százalékponttal növekedett a relatív jövedelmi szegények aránya. A jövedelmi szegénység által érintett gyermekes családokban élők száma is növekedett 2013-hoz képest. (2013: 983 075 fő 2014: 1 041 737 fő.) Azok száma, akiket mind a három szegénységi dimenzió együttesen sújtott, 461 ezer főt tett ki, ami 18 ezer fővel több, mint a megelőző évben. Az anyagi deprivációs mutató elemeinek 2013., 2014. évi adatait vizsgálva ugyanakkor megállapítható, hogy az alsó három jövedelmi decilishez tartozók körében csökkent azok aránya, akiknek problémát jelent „a lakás nem megfelelő fűtésének hiánya”, illetve „a közüzemi számlák utáni tartozás”. A háztartási kiadások 2013. és 2014. évi adatai azt mutatják, hogy az összkiadásokon belül az alsó három jövedelmi decilisben is csökkent a „lakásfenntartás, háztartási energia” kiadások aránya²². Mindhárom mutató javulásában nagy valószínűséggel meghatározó szerepet játszanak a rezsicsökkentés hatásai.

²² KSH HU-SILC felvétel

2014 szeptemberében fogadta el a Kormány a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia frissített változatát, amely az új statisztikai és kutatási adatok, illetve a szakpolitikai fejlemények alapján került aktualizálásra. Lényegi, tartalmi elemei – alapvető szerkezeti jellemzői, célrendszere, jövőképe, beavatkozási logikája – nem változtak. A Stratégia folytatja azt a hosszútávra tervező felzárkózási politikát, amely alapvető szemléletváltást kíván elérni a szegénység elleni- és roma-politikában.

Fontos hangsúlyozni, hogy a társadalmi felzárkózást szolgáló intézkedéseknek elsősorban közép-illetve hosszútávon jelentkeznek a hatásai, ezért az egyes intézkedések között egyfajta folytonosság, a tapasztalatokat figyelembe vevő egymásra épülés szükséges, e hosszú távú folyamatok nyomán javulhat az intézkedések hatékonysága és eredményessége.

A roma népesség és hátrányos helyzetű gyermekek felzárkózását célzó intézkedések közül kiemelendő a roma nők alacsony foglalkoztatási arányának javítására fókuszáló **Nő az esély – romák foglalkoztatásba ágyazott képzése** c. program **(72)**. A roma közösségen belül a nők foglalkoztatottsági rátája kevesebb, mint 20%. Munkaerőpiaci részvételüket sokszor nehezítik az előítéletek, a periférikus helyzetben élő roma emberek sok esetben nem jutnak hozzá alapvető közszolgáltatásokhoz, információhiány vagy az intézmények iránti bizalmatlanság miatt kevésbé veszik igénybe azokat. A beavatkozás – a korábbi időszak hasonló nevű intézkedésének tapasztalataira építve – ezeket a problémákat együttesen kívánja mérsékelni mintegy 450 roma nemzetiségű ember közszolgáltatásokban (pl. szociális, gyermekjóléti, egészségügyi, köznevelési intézményekben) történő foglalkoztatásával és képzésével. Az intézkedés újdonsága az előzőhöz képest, hogy a célcsoport bértámogatással történő foglalkoztatása azonnal megkezdődik, és a foglalkoztató iskolázza be az alkalmazottat a munkakörnek megfelelő képzésre, melynek költségét is a program fedezi. Ezzel biztosításra kerül, hogy a munkakör igényeinek legmegfelelőbb alkalmazottá váljon a foglalkoztatott, és a program lezárása utáni továbbfoglalkoztatás is lehetővé váljon. A **Roma mentorhálózat fejlesztése** c. intézkedés **(73)**, a „Roma felzárkózási módszertani támogatása” c. korábbi intézkedés folytatása. Utóbbi során létrehozásra kerültek roma segítő hálózatok, pl. munkaerő-kölcsönző hálózat, roma kisgyermekkorú fejlesztés intézményhálózata, roma közoktatási intézmények hálózata, valamint a Roma Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézmény. A korábbi fejlesztések tapasztalata - különösen a roma közösség esetében -, hogy még a hátrányos helyzetekre, hátrányos területekre célzó fejlesztések is csak nehezen érik el a kellő arányban azokat, akiknél a különféle hátrányok halmozottan jelennek meg. Ezért az új intézkedés egyrészt rásegítő mechanizmusokkal mozdítja elő azt, hogy az esélyteremtő, aktivizáló programok és az ezekkel kapcsolatos információk eljussanak a romákhoz, és aktivizálódjanak a programokban való részvételre, másrészt támogatja a roma nők civil szerveződéseinek kialakítását, aktívabb és tudatos társadalmi és közéleti szerepvállalásukat. A roma közösségekben – kiemelten a roma nők körében, foglalkoztatási arányukhoz hasonlóan – nagyon alacsony a civil szerveződések száma. A 127 roma civil szervezet közül mindössze 5 roma női egyesület létezik az országban. A beavatkozás eredményeként öt évre várhatóan 80 roma mentor áll munkába és létrejön meggyéenként legalább egy roma női szervezet. A helyi esélyegyenlőségi programokban megfogalmazott egyes problémák több önkormányzat és egyéb helyi szereplő (civiliek, gazdasági szereplők, egyházak stb.) összefogásával hatékonyabban kezelhetőek. Ennek elősegítése érdekében indult el 2014

júliusában a **Területi együttműködés segítése, a helyi esélyegyenlőségi programok járási szintű összehangolása érdekében** c. intézkedés (74).

A hátrányos helyzetű gyermekek felzárkózása érdekében a Kormány a **családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatását, valamint a hátrányos helyzetű településeken élő gyermekek minél korábbi életkorban történő segítségét** tűzte ki célul, mely intézkedés a IV.1. fejezetben kerül bővebb ismertetésre.

A gyermekeket sújtó nélkülözés újratermelődésének megakadályozása, a gyermekek esélyeinek növelése érdekében a 2007-2013 között indított **integrált térségi gyermekprogramok (75/a)** továbbfejlesztésre, kiterjesztésre kerülnek annak érdekében, hogy a nehéz helyzetű családokban élő gyermekek számára reális kitörési lehetőségek nyíljanak a társadalmi felzárkózásra koragyerekkortól a felnőtté válásig. A térségi gyerekesély program eddig a kistérségek gyerekeinek több mint egyharmadát érte el. Az intézkedésben sor kerül pl. a gyerekek és gyerekes családok szempontjából fontos szolgáltatások hozzáférhetővé tételére, kapacitásuk bővítésére, korai képességgondozásra, pályaorientáció támogatására, szabadidős tevékenységek, táborok lebonyolítására, lakhatási viszonyok javítására, szűrésekre. A Gyerekesély program folytatásaként tervezett **„Gyermekek esélyeit növelő helyi és térségi programok szakmai, módszertani támogatása”** intézkedéssel (75/b) a Kormány 27 hátrányos helyzetű célterületen (járásban), 114 régebben létrehozott és 50 új Biztos Kezdet Gyerekházban, valamint a tervek szerint 80 kistépülésen biztosít folyamatos szakmai támogatást, jellemzően az ország rosszul megközelíthető peremvidékein. A program hozzájárul ahhoz, hogy olyan szemlélet alakuljon ki a helyi projektek szintjén, amely egyrészt növeli a gyermekeket nevelő családok öngondoskodási erejét, a szülői biztonságot, másrészt valódi együttműködést alakít ki a gyermekekkel foglalkozó helyi szereplők (szakemberek és döntéshozók, civil, egyházi és állami, önkormányzati szervezetek) között. Az európai uniós támogatásból megvalósuló és 2015-ben záruló **Koragyermekkor Program (76/a)** minden – de különösen a speciális támogatást igénylő - 0-7 éves korú gyermek egészséges életkezdetének és sikeres iskolakezdésének támogatására fókuszál a gyermekek fejlődésének nyomon követésével. A program célja egységes, korszerű ismeretek és módszerek kidolgozása és átadása, melynek segítségével könnyebb az eltérő fejlődést mutató gyermekek kiszűrése, és időben megfelelő ellátásban való részesítése. Az egészségügyi ágazatban megvalósuló Koragyermekkor Program ágazatközi megközelítést alkalmazó folytatásaként indul 2015-ben a **Koragyermekkor intervenció rendszerszintű fejlesztése (76/b)**, amely több ágazat (köznevelés, szociális, egészségügy, felzárkózás) közös fellépésén alapuló beavatkozást jelent és alapvetően szervezési, rendszerfejlesztési és szervezetműködtetési tevékenységekre irányul. Ennek keretében megvalósul közös szakmai protokollok kidolgozása, egységes gyermekút kialakítása, egységes szűrési, mérési, értékelési rendszer kidolgozása és a különböző ágazatokban dolgozó szakemberek egységes szakmai szempontok és tartalmak mentén történő képzése.

A rászoruló gyermekek célzott támogatása érdekében a Kormány jelentősen kiszélesítette a **természetbeni juttatásokat (77)** mind az étkezés, mind a tankönyvellátás tekintetében. A gyerekeitkeztetés esetében 2010-ben a költségvetés 28,7 milliárd forintot fordított az önkormányzatok e feladataira, amely 2014-re már 52,6 milliárd forintra emelkedett, 2015-ben pedig 58 milliárd forintra nő. Tekintettel a kiemelt célkitűzésre – miszerint el kell érni, egyetlen gyermek se éhezzen –, a nyári gyermekétkeztetés forrásai 2015-re 2,4 milliárd

forintról 3 milliárd forintra növekednek **(77/a)**. A Kormány további lépéseket kíván tenni a térítésmentes gyermekétkeztetés 2016. január 1-jétől történő bővítése érdekében²³ **(77/b)**. Ebbe a folyamatba illeszkedik az a 2015. július 1-jétől hatályos törvénymódosítás is, melynek értelmében a gyermekétkeztetés 100%-os normatív kedvezménye vehető igénybe azon nevelésbe vett gyermek után, aki bölcsődés, óvodás vagy tanulói jogviszonyban áll és nappali rendszerű iskolai oktatásban vesz részt, valamint azon utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt után, aki tanulói jogviszonyban áll és nappali rendszerű iskolai oktatásban vesz részt **(77/c)**. A tankönyvek ingyenesen állnak rendelkezésre a gyermekvédelmi gondoskodás keretében nevelésbe vett vagy utógondozói ellátásban részesülő, nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára.

A segélyezési rendszer 2015. március 1-jével jelentősen átalakult, mely részleteiben a III.4. alfejezetben kerül bemutatásra.

---

²³ [1732/2014. \(XII. 12.\) Korm. határozat](#)

V. TOVÁBBI REFORMINTÉZKEDÉSEK BEMUTATÁSA

V.1. Egészségügy

Az egészségügy területén a Kormány kiemelt célja az állampolgárok egészségi állapotának javítása, az egészségben eltöltött életek növelése, a területi egészség-egyenlőtlenségek csökkentése, valamint az egészségügy működési hatékonyságának és a megfelelő hozzáférés lehetőségének javítása.

Az Eurostat adatai alapján 2004. és 2012. között nőtt a születéskor várható élettartam. A lakosság egészségi állapotának javítása érdekében több, nemzetközi szinten is elismert kormányzati intézkedés született. A fontosabbak között említhetjük a népegészségügyi termékadó bevezetését, a nemdohányzók védelméről szóló törvény szigorítását²⁴, az élelmiszerekben lévő transz-zsírsavak megengedhető legnagyobb mennyiségét, valamint a közétkeztetésre vonatkozó szigorúbb táplálkozás-egészségügyi előírásokat érintő szabályozást.

A Kormány elkötelezett az egészségügyi ellátórendszer népegészségügyi fókuszú átalakításában. Az **egészségügyi alapellátási rendszer új alapokra (79)** helyezése jelenleg folyamatban van. Cél egyrészt vonzóvá tenni az orvosok számára a háziiorvosi pályát, másrészt megerősíteni ezen ellátási formát oly módon, hogy az alapellátási kompetencia keretein belül a háziorvosok minél szélesebb körben képesek legyenek ellátást nyújtani a betegek számára, tehermentesítve ezáltal a járó- és fekvőbeteg ellátást. A háziiorvosi alapellátás területi egyenlőtlenségeinek csökkentése céljából a leghátrányosabb helyzetű kistérségek településeire kiterjedő ellátási kötelezettséggel működő háziiorvosi szolgálatokat már jelenleg is 50 %-kal magasabb fix összegű díjazás illeti meg, illetve az ún. Praxis programok, a praxisváltás program, valamint a háziorvosok számára nyújtott letelepedési támogatás eredményeként számottevően javult az addig betöltetlen praxisokban az ellátás. A háziiorvosi alapellátást és a „kapuőr” funkciót számos intézkedés segíti, így a teljesítmény alapú finanszírozás bevezetése, a prevenció erősítését célzó egészségfejlesztő irodák (EFI) létrehozása. 2013 ősze óta 61 egészségfejlesztési iroda jött létre (ebből 20 a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben, és 41 olyan régiókban, ahol az egy főre jutó GDP kevesebb az EU-25 átlagának 75%-ánál).

A hatékonyság növelése folyamatosan jelen lévő, kiemelt prioritása az egészségpolitikának, ami az ellátórendszer strukturális átalakításában és a gyógyszerügy területén (generikus árverseny támogatása, hatóanyag felírás meghatározott körben) egyaránt érvényesül. A járóbeteg szakellátás folyó finanszírozási arányához képest több fejlesztési forráshoz jutott, valamint hangsúlyosabban jelennek meg az intézményrendszer egészét érintő hatékonyságjavító fejlesztések, melyeknek hatása a beruházások (egészségpólusok és onkológiai centrumok fejlesztése, intézményi funkcióváltások, párhuzamos kapacitások megszüntetése, korszerű diagnosztika fejlesztése) befejezését követően lesz érzékelhető. **Az egészségügyi szakellátás finanszírozási rendszerének átalakítása jelenleg folyik.** Ennek célja egy fenntartható, költségvetési egyensúlyi állapotot tükröző, jól működő intézményrendszer

---

²⁴ A nemdohányzók védelméről szóló törvény szigorításának köszönhetően a dohányzók aránya 29%-ról 20,5%-ra, a naponta dohányzók aránya 28%-ról 18,5%-ra csökkent 2012. és 2013. viszonylatában.

kialakítása, az ellátórendszer egyes szereplőinek – így maguknak az intézményeknek – a bevonásával.

Az orvosok elvándorlásának kezelése érdekében hozzávetőlegesen az **egészségügyi dolgozók háromnegyede kapott béremelést**. A 2011-ben elindított Rezidens Támogatási Programnak köszönhetően a külföldi munkavállaláshoz hatósági bizonyítványt kérő orvosok száma 2012-től csökkenni kezdett és ez a tendencia továbbra is. A Program résztvevői vállalják, hogy a szakképesítés megszerzése után az ösztöndíj folyósításának megfelelő időtartamig közfinanszírozott intézményben dolgoznak szakorvosként idehaza, valamint paraszolvenciát nem fogadnak el. Az egészségügyi ellátásokhoz való egyenlő hozzáférést gátló „hálapénz” gyakorlatának felszámolásában is fontos mérföldkőnek számítanak ezek az intézkedések.

V.2. Szélessávú internet

A Kormány kiemelt célja az integrált infokommunikációs fejlesztések támogatása, így a szélessávú infrastruktúra fejlesztésének ösztönzése. Az erről szóló stratégiai döntést a Digitális Nemzet Fejlesztési Programról szóló 1162/2014. Kormányhatározat rögzítette. Az 1631/2014 (XI.6) Digitális Nemzet Fejlesztési Program (DNFP) megvalósításáról szóló Kormányhatározatban lefektetésre kerültek a végrehajtáshoz kapcsolódó konkrét feladatok, többek között a **Szupergyors Internet Projekt (SZIP) (80)**. A projekt célja, hogy Magyarország – az Európai Unióban élenjáróként – 2018-ra biztosítsa az egész országot lefedő, nagy sávszélességet (legalább 30 Mbps) biztosító infrastruktúra megépítését, amelyre az Újgenerációs Hozzáférési Hálózatok (NGA) kiépítésével nyílik lehetőség. Az erre a sebességre képes háztartásokra vetített hálózati lefedettség 59,7-75,7%²⁵. A Digitális Nemzet Fejlesztési Program hálózatfejlesztési részeként megvalósuló Szupergyors Internet projekt keretében 2018-ig hozzávetőleg 1-1,5 millió háztartást kell ellátni újgenerációs hozzáférési hálózattal.

---

²⁵ Az NGA lefedettség megállapítása az ún. „mapping” segítségével történt, ami nemrég lezárult és pontosabb képet fog adni a háztartások újgenerációs hálózattal való elérhetőségéről.

VI. ÖSSZHANG A 2014-2020-AS IDŐSZAK FORRÁSAINAK FELHASZNÁLÁSÁVAL

2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Unió Bizottsága aláírta a 2014–2020-as időszakra vonatkozó Partnerségi Megállapodást, majd ezt követően a fejlesztési irányokat részleteiben kifejtő Operatív Programokat a Bizottság 2015 elején hagyta jóvá. A 2015. évi Nemzeti Reform Program tervezésénél az előző évekhez hasonlóan figyelembe vettük az országspecifikus ajánlásokat, a HORIZON 2020 célokat és a Partnerségi Megállapodásban, illetve a kapcsolódó Operatív Programokban megfogalmazott irányvonalakat és intézkedéseket, építve a helyzetértékelésben megfogalmazott igényekre és kihívásokra – ezáltal is biztosítva a dokumentumok közötti összhangot és a lehetséges szinergiák kiaknázását.

A tervezési dokumentumok alapján a 2014-2020 között rendelkezésre álló európai uniós fejlesztési források mintegy 60%-át közvetlen gazdaságfejlesztésre fordítja Magyarország, mely jelentős növekedést jelent az előző időszakhoz képest. Az erős gazdaságfejlesztési szándékot a hazai gazdaság egyértelmű növekedési kényszere és a korábbi uniós forrásfelhasználás optimálistól elmaradó gazdaságfejlesztési hatása indokolta. A Partnerségi Megállapodásban meghatározott, legmagasabb szintű, átfogó fejlesztési célkitűzés a fenntartható, magas hozzáadott érték termelésére és a foglalkoztatás bővítésére épülő növekedés. A Nemzeti Reform Program követi és összhangban áll a Partnerségi Megállapodásban meghatározott prioritásokkal és hangsúlyokkal.

A Nemzeti Reform Program és a Partnerségi Megállapodás közötti összhang a 11 tematikus cél mentén:

1. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése

A 2015-2020-as időszakban nagyobb hangsúly helyeződik a hazai gazdaság innovatív növekedésére, amely megnyilvánul abban is, hogy e terület forráskerete több mint kétszeresére emelkedett. A Nemzeti Reform Programban meghatározott intézkedések az uniós dokumentumokkal és a bizottsági, illetve hazai helyzetértékelésekkel összhangban elsősorban a hálózatosodást, együttműködések ösztönzését, a különböző életszakaszban lévő vállalkozások fókuszáltabb támogatását, a KFI infrastruktúra minőségi fejlesztését és összességében a KFI ráfordítások hatékonyabb megvalósítását célozzák. Az idei év során készül el a **Kutatási Infrastruktúra Roadmap**, amely a hazai viszonylatban fejlesztendő kutatási infrastruktúrákat tekinti át **(65)**. A K+F finanszírozási tervezésben stratégiai szinten megjelenik egy új elem, a technológiai fókuszú tervezés is. Jelentős újítás, hogy a K+F+I tevékenységek területi (regionális) alapon építkező, ún. intelligens szakosodási stratégia mentén részesülnek támogatásban a jövőben, amelyhez 2015 közepére intézkedési terv készül.

2. Az információs és kommunikációs technológiákhoz (IKT) való hozzáférés, azok használatának és minőségének javítása

Az infokommunikáció hiányait, potenciáljait és fejlesztési szükségleteit a 2014–2020 közötti Nemzeti Infokommunikációs Stratégia azonosítja. A Partnerségi Megállapodás, és ezzel

összhangban a 2015-ös Nemzeti Reform Program is épít a dokumentum által meghatározott irányokra. A Nemzeti Reform Programban IKT témakör alatt meghatározott **Szupergyors Internet Projekt (SZIP) (80)** célja – az Európai Unióban élenjáróként – 2018-ra egy, az egész országot lefedő, nagy sávsebességet (legalább 30 Mbps) biztosító infrastruktúra megépítése, amelyre az Újgenerációs Hozzáférési Hálózatok (NGA) kiépítésével nyílik lehetőség. Az IKT fejlesztés valamennyi tematikus célkitűzés megvalósításához hozzájárul.

3. A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági, a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének javítása

A 2014-2020-as időszakban a gazdaságfejlesztésen belül a kis- és közepes vállalkozások fejlesztése az egyik legfontosabb cél. A kkv-k forrásainak jelentős része kutatás-fejlesztés és innovációs (1. tematikus célkitűzés), energetikai (4. tematikus célkitűzés), információs és kommunikációtechnológiai (2. tematikus célkitűzés), valamint foglalkoztatási (8. tematikus célkitűzés) fejlesztéseken keresztül lesz igényelhető. Az említett tematikus fókuszok mellett a Partnerségi Megállapodásban rögzített fontos elvárás az általános kkv támogatási tevékenységek megújítása és egy stratégiaileg átgondoltabb beavatkozási logika kialakítása. A Nemzeti Reform Program számos kkv-kat támogató intézkedése mellett kiemelendők a következő intézkedések: **fiatalok vállalkozóvá válásának támogatását célzó intézkedés (16/b)**, üzleti környezetet fejlesztő intézkedések (**Képesítési követelmények egyszerűsítése, Vállalkozói inkubátorházak fejlesztése, mentorálás, piaci megjelenés támogatása, közbeszerzések elektronizálása stb. (22, 23, 25, 26, 27, 28 29)**). A 2015-ös évben jelentős hangsúlyt kapnak a korrupció ellenes intézkedések is (24).

4. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban

A Nemzeti Energiastratégia célkitűzéseivel összhangban, a Partnerségi Megállapodás ezen tematikus célkitűzéshez kapcsolódó intézkedései is az energiahatékonyság növelését (kiemelten a meglévő épületállomány energiahatékonyságának növelése), a megújuló energiák alkalmazásának ösztönzését, a kkv-kat érintő energetikai fejlesztések támogatását, agrár, erdészeti, élelmiszeripari energiafelhasználásban a termelőeszközök és mezőgazdasági épületek energiahatékonyságának növelését, mezőgazdasági melléktermékek energiatermelésben való hasznosításának jobb kihasználását célozzák meg. A Nemzeti Reform Programban meghatározott intézkedések ezzel összhangban többek között a harmadik **Nemzeti Energhatékonyági Cselekvési Terv véglegesítése (41)**, valamint a **megújuló energiaforrások alkalmazását elősegítő támogatási programok (70)**, melyek a 2014-2020-as időszakban rendelkezésre álló európai uniós források felhasználása során a KEHOP mellett a TOP, GINOP, VEKOP operatív programokban is jelentős szerepet játszanak.

5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és –kezelés előmozdítása

A magyar energiapolitika a 2030-as időtávra kiterjedő Nemzeti Energiastratégián alapul. A Partnerségi Megállapodás összhangban ezen dokumentummal és építve az abban azonosított kihívásokra fő célként az árvízvédelmi biztonság fokozását és a többcélú,

integrált területi vízgazdálkodás kialakítását, valamint az agrár-vidékfejlesztésben a mezőgazdaság alkalmazkodóképességének fejlesztését határozza meg. Ezzel összhangban állnak a Nemzeti Reform Program által meghatározott intézkedések is **(Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Tervének felülvizsgálata (69), megújuló energiaforrások alkalmazását elősegítő támogatási programok stb. (70))**.

6. A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása

A fejlesztések központjában az agrár- és vidékfejlesztési vonatkozásban az agrár-környezetvédelem megerősítése, a vízi közmű fejlesztések, és ezáltal a Víz Keretirányelvnek való megfelelés, a hulladékgazdálkodási rendszerek fejlesztése, valamint a városi környezet fejlesztése áll. A hulladékhasznosítás terén megvalósuló fejlesztések támogatják a kis- és középvállalkozások versenyképességét, valamint a foglalkoztatást – ezáltal is szorosan kapcsolódva a Nemzeti Reform Programhoz.

7. A fenntartható közlekedés előmozdítása és a szűk keresztmetszetek megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban

A Nemzeti Reform Program számos olyan intézkedést tartalmaz, amelyek a szolgáltatások költséghatékonyabb javításán keresztül segítik elő a közösségi közlekedés fenntarthatóságát **(MÁV szervezeti átalakítása, Volán-társaságok 7 regionális társaságba történő összevonása (44))**. Mindezen intézkedések hozzájárulhatnak a Partnerségi Megállapodásban megjelenő azon cél eléréséhez, hogy továbbra is fennmaradjon a magyar közösségi közlekedés uniós átlagnál magasabb részaránya.

8. A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása

A 2015-2020 közötti időszakban az uniós forrásoknak nagy jelentősége van a munkahelyteremtést és a foglalkoztatást ösztönző gazdaságfejlesztési intézkedések támogatásában (kkv-k fejlesztése, KFI szektor erősítése, kiemelt iparágak és ipari térségek fejlesztése), valamint az aktív munkaerő-piaci politikák megerősítésében, a szociális gazdaság fejlesztésében, és a gazdaság igényeihez igazodó szak- és felnőttképzési rendszer támogatásában. A Nemzeti Reform Program – a Partnerségi Megállapodással és az ajánlásokkal összhangban – nagy hangsúlyt fektet a munkaerő piaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok aktivizálását segítő programok támogatására (az aktív munkaerő-piaci program a hátrányos helyzetűek számára (17), a munkanélküliek és inaktív munkába állását segítő intézkedések megerősítésére, a fiatalok megfelelő foglalkoztatásának támogatására (Ifjúsági Garancia elemek), valamint a foglalkoztatási szolgálat szolgáltatásainak fejlesztésére javítására).

9. A társadalmi együttműködés erősítése és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem

A Partnerségi Megállapodás ezen tematikus célkitűzése, illetve a Nemzeti Reform Program is erősen épít a 2014 szeptemberében elfogadott Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia frissített változatára, amely az új statisztikai és kutatási adatok, illetve a szakpolitikai fejlemények alapján került aktualizálásra. A Stratégia folytatja azt a hosszútávra tervező

felzárkózás-politikát, amely alapvető szemléletváltást kíván elérni a szegénység elleni és roma politikában. A társadalmi felzárkózási célú beavatkozások a szegénységgel sújtott népesség kritikus szegmenseit célozzák. Az intézkedések az Európa 2020-as célkitűzésekkel összhangban a társadalmi együttműködés erősítését többek között a **roma foglalkoztatás arányának növelésével (72), segítő hálózatok fejlesztésével (73), családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetésének támogatásával (48)**, valamint a **hátrányos helyzetű településeken lévő gyermekek minél korábbi életkorban történő megsegítésével (76), és integrált térségi gyermekprogramokkal (75)** kívánják elérni 2015-ben.

10. Az oktatásba és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében

Összhangban a Nemzeti Reform Programmal, a Partnerségi Megállapodás ezen tematikus célkitűzéséhez kapcsolódó legfontosabb célja a köznevelés hátránykompenzációs képességének javítása és a köznevelési és felsőoktatási kiválóság erősítése. A legfontosabb területek továbbra is a hátrányos helyzetű, roma, illetve fogyatékossgal élő tanulók érvényesülésének növelése, a köznevelés módszertani megújítása a hátránykompenzáció és a korai iskolaelhagyás visszaszorítása érdekében, a korai és társadalmi együttműködést erősítő nevelést, a kompetencia-alapú oktatást, deszegregációt, a munkaerő piaci kapcsolatot szolgáló Ifjúsági Garancia rendszerrel vagy más képzési programokkal az oktatás-nevelés eredményességének javítása, valamint a szakmai és kulcskompetenciák fejlesztése.

11. A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és a hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulása

A tematikus célhoz kapcsolódó fő irányokat a vonatkozó országspecifikus ajánlásokkal összhangban elfogadott Magyar Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Program jelöli ki. A kapcsolódó országspecifikus ajánlás teljesítése érdekében olyan fejlesztéseket határoz meg a Partnerségi Megállapodás, amelyek hozzájárulnak az adminisztratív terhek komplex csökkentéséhez, a közigazgatás és a közszolgáltatások átláthatóságának növeléséhez, rugalmas, jó reagáló képességű közigazgatás kialakításához, a személyi állomány hatékonyságának növeléséhez, a közigazgatási szolgáltatások fejlesztéséhez és az állam szolgáltató jellegének erősítéséhez.